

DARBININKAS

Vol. LXXXVI, Nr. 17
April - Balandis 27, 2001 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

- Balandžio 22 d. pasaulio taurės ketvirtąjį etapą lenktynėse užėmęs šeštąją vietą, Tarptautinės dviračių sąjungos (UCI) paskelbtame pajėgiausių planetos dviratininkų sąrašą iš dvylikos vietos į dešimtąją pakilo Italijos "Fassa Bortolo" komandai atstovaujantis 29-erių metų lietuvis Raimondas Rumšas (1517 taškų).

- Valstybės turto fondas (VTF) ir Danijos įmonė "DFDS Tor Line A/S" balandžio 23 d. pasirašė sutartį dėl 76,36% bendrovės "Lietuvos jūrų laivinykystė" ("Lisco") akcijų pirkimo ir pardavimo. Sutartyje "DFDS Tor Line" įsipareigojo už "Lisco" akcijas sumokėti 47,6 mln. dolerių ir per trejus metus investuoti į bendrovę dar 60 mln. dol., pranešė Valstybės turto fondas. VTF generalinis direktorius Povilas Milašauskas teigė, jog trečiasis "Lisco" privatizavimas, jo manymu, atėjus į mūsų šalį stipriam ir patikimam investuotojui, turėtų būti sėkmingas tolesnei bendrovės veiklai. Jis taip pat pažymėjo, kad Danijos kompanija jau per derybas su bendrovės smulkiaisiais akcininkais pradėjo konkretų dialogą, kurio rezultatai, tikimasi, bus priimtini abiem pusėms. P.Milašausko nuomone, "Lisco" pardavimas pasaulyje žinomai ir senas laivybos verslo tradicijas turinčiai Danijos kompanijai turėtų sustiprinti Vakarų investuotojų pasitikėjimą Lietuva. Balandžio 23 d. pasirašyta "Lisco" akcijų pirkimo ir pardavimo sutartis užbaigė nuo 1997 m. vykstantį bendrovės privatizavimo procesą.

- Šešioliką Lietuvos Seimo rinkimus pralaimėjusių buvusių parlamentarų niekaip nenori atsisakyti paskutinių valdžios privilegijų. Jie iki šiol dar negrąžino Užsienio reikalų ministerijai savo diplomatinį pasų. Tarp skolininkų - daugiausia Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) narių. Tai - Vilija Aleknaite-Abramkienė, Sofija Daubaraitė, buvęs susisiekimo ministras Rimantas Didžiokas, sveikatos apsaugos eksministras Juozas Galdikas, buvęs žemės ūkio ministras Vytautas Knašys, Jonas Mocartas, Simas Petrikis, Alfredas Stasiulevičius ir Vytenis Zabukas. Jiems nebepriklausančių diplomatinį pasų negrąžino ir nuosaikieji konservatoriai Alfonsas Bartkus, buvęs teisingumo ministras Vytautas Pakalniškis bei buvęs valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministras Kęstutis Skrebys. Taip pat pasiėgė ir krikščionis demokratas Kazimieras Kuzminskas bei partijos "Socialdemokratija 2000" nariai Arvydas Akstinavičius, Jonas Valatka bei centristė Rasa Melnikienė. Nesulaukę visų buvusių įstatymo leidėjų pasų, užsienio reikalų ministras Antanas Valionis neseniai pasirašė įsakymą, kuriuo visi šešioliką negrąžintų diplomatinį pasų buvo pripažinti negaliojančiais.

"THE WASHINGTON TIMES" IŠLEIDO SPECIALŲ PRIEDĄ APIE LIETUVĄ

Konservatyvus JAV sostinės dienraštis "The Washington Times" balandžio 18 d. buvo išleistas su specialiu priedu apie Lietuvą.

Priede pateikta informacija apie Lietuvos politinį, ekonominį ir kultūrinį gyvenimą, pranešė URM Spaudos skyrius.

Leidinyje spausdinami interviu su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi, užsienio reikalų ministru Antanu Valioniu, krašto apsaugos ministru Linu Linkevičium, aprašytas Lietuvos siekis tapti NATO nare, informuojama apie Vilniuje gegužės mėnesį rengiamą NATO Parlamentinės Asamblėjos sesiją.

Priede spausdinami UR vi-

ceministro Giedriaus Čekuolio, Lietuvos ambasadoriaus JAV Vygaudo Ušacko ir kitų pareigūnų komentarai užsienio politikos klausimais.

Leidinyje taip pat apžvelgiamas Lietuvos ekonominis progresas: aptariamos užsienio ir ypač JAV investicijos Lietuvoje, pasirošimas perorientuoti litą prie euro, analizuojama žemės ūkio situacija, kova prieš korupciją, elektros tinklų ir naftos pramonės privatizacija, siekis plėtoti elektroninę komerciją bei kiti klausimai.

Priede išspausdinti Valstybės turto fondo bei Lietuvos plėtros agentūros reklaminiai skelbimai supažindina su Lietuvoje privatizuojamomis įmonėmis bei

verslo galimybėmis Lietuvoje.

Nemažai dėmesio skirta Lietuvos kultūriniam gyvenimui: reklamuojamas penktasis Vilniaus festivalis, aptariamas katalikų bažnyčios vaidmuo Lietuvoje, pateikiama informacija apie žydų bendruomenę Lietuvoje.

"The Washington Times" leidžiamas 260 tūkst. egzempliorių tiražu.

Papildomai, laikraštis priedą apie Lietuvą išsiuntinė visoms JAV administracijos institucijoms, kiekvienam JAV kongresmeniui, diplomatiniam korpusui, tarptautinėms finansų institucijoms, 500 didžiausių JAV bendrovių vadovams.

BNS

LIETUVA UŽ TAUPOMĄJĄ BANKĄ GAUS 150 MLN. LITŲ

Balandžio 23 d. Lietuvos Valstybės turto fonde pasirašyta sutartis su Estijos banku "Hansabank" dėl Lietuvos taupomojo banko (LTB) akcijų pirkimo ir pardavimo.

Pagal pasirašytą sutartį už 90,733 proc. LTB akcijų Estijos "Hansabank" įsipareigojo sumokėti 150 mln. litų arba po 9,88 lito už vieną 10 litų nominalios vertės akciją.

Sandoris bus baigtas, gavus oficialų Konkurencijos tarybos leidimą, kuris turėtų būti duotas per 30 dienų.

"Hansabank" taip pat įsipareigojo per dvejus metus nuo šio sandorio užbaigimo investuoti 150 mln. litų į banko akcinį kapitalą. Investicijos bus skirtos informacijos technologijoms,

naujų produktų kūrimui ir tobulinimui.

LTB akcijų pirkimo ir pardavimo sutartį iš Lietuvos pusės pasirašė Valstybės turto fondo generalinis direktorius Povilas Milašauskas, Estijos bankui atstovavo "Hansabank" grupės tarybos pirmininkas Anders Sahlen ir banko valdybos pirmininko pavaduotojas Erkki Raasuke.

"Hansabank" dukterinės įmonės Lietuvoje - komercinio banko "Hansabankas" valdybos pirmininkas Arūnas Šikšta sakė, kad po sandorio užbaigimo bus pradėti LTB ir "Hansabanko" sujungimo procesai. Anot A. Šikštos, naujasis darinis valdytų apie trečdalį šalies bankų rinkos.

Komentuodamas šį sandorį VTF generalinis direktorius

Povilas Milašauskas sakė: "Manome, kad ypač reikšminga šio sandorio dalis yra numatytos "Hansabank" investicijos į Lietuvos taupomąjį banką. Tai labai svarbus ir būtinas žingsnis Lietuvos taupomojo banko evoliucijoje, siekiant sustiprinti ir modernizuoti Lietuvos taupomąjį banką, kad jis galėtų sėkmingai įveikti vis didėjančią konkurenciją Lietuvos bankų rinkoje ir atneštų kuo didesnę naudą Lietuvos gyventojams".

Be to, pasak P.Milašausko, Lietuvos taupomojo banko pardavimas įrodo ne tik Vyriausybės pasiryžimą vykdyti struktūrines reformas, bet ir didėjančių investuotojų pasitikėjimą Lietuva.

Ekonomika ir finansai

AMBASADOJE PRISTATYTA KONFERENCIJA "LYGIOS MOTERŲ IR VYRŲ GALIMYBĖS DEMOKRATINĖJE VISUOMENĖJE"

Washingtono balandžio 19 d. Ambasadoje surengtas š.m. birželio 15-17 d. Vilniuje įvyksiančios tarptautinės konferencijos "Lygios moterų ir vyrų galimybės demokratinėje visuomenėje. Reikjavikas - Vilnius" pristatymas potencialiems JAV delegacijos dalyviams. Pasiūrenimą konferencijai ir jos tikslus pristatė Washingtono viešintis Lietuvos užsienio reikalų viceministras Evaldas Ignatavičius, kuris taip pat yra konferencijos Tarptautinio komiteto vadovas, bei ambasadorius Vygaudas Ušackas.

Pristatyme dalyvavo JAV administracijos pareigūnai, verslo bei nevyriausybinių sektoriaus

atstovai, visuomenės veikėjai, Amerikos žurnalistai.

Lietuvos diplomatai pažymėjo, kad Lietuvos, kaip naujos demokratinės šalies, tikslas yra pademonstruoti, jog abiejų lyčių lygyateisės dalyvavimas valdžios ir valdymo struktūrose, įvairiose profesinės veiklos srityse siekiant ekonominės ir socialinės pažangos - viena iš svarbiausių sąlygų plėtoti atvirą demokratinę visuomenę.

JAV paraginta atsiųsti į konferenciją kaip galima aukštesnio lygio delegacija, pažymint, jog tai paskatintų aktyvesnį bendradarbiavimą tarp Lietuvos ir JAV sprendžiant lyčių lygių ga-

limybių įgyvendinimo klausimus, inicijuotų naujų tarptautinių projektų atsiradimą, paskatintų glaudesnę visuomeninių organizacijų bendradarbiavimą, dėmesį moterų ir vyrų galimybėms šiuolaikinėje demokratinėje visuomenėje.

Ambasadorius V. Ušackas pažymėjo, kad Lietuvai ypatingai praverstų JAV patirtis skatinant verslą moterų tarpe. Numatoma, kad konferencijos metu JAV pirmininkaus posėdžiams, kuriuose bus nagrinėjamos temos "Moterys ir jų iniciatyva versle" bei "Vadovavimo įgūdžių ugdymas".

LR ambasados Washingtono inform.

"LUKOil" VADOVAS KALTINA KONKURENTUS LIETUVOJE JAV SENATORIAUS PAREIŠKIMŲ ORGANIZAVIMU

Rusijos naftos koncerno "LUKOil" vadovas Vagit Alekperov apkaltino koncerno konkurentus Lietuvoje JAV senatoriaus Jesse Helms pareiškimų prieš "LUKOil" organizavimu.

JAV Senato Užsienio reikalų komiteto pirmininkas respublikonas J.Helms prieš mėnesį specialiais laiškais kreipėsi į New Yorko vertybinių popierių biržos pirmininką Richard Graso bei JAV vertybinių popierių komisijos pirmininką Arthur Levit, atkreipdamas jų dėmesį į netinkamą "LUKOil" elgesį su JAV kompanijomis.

Įtakingo senatoriaus laiške

buvo išreikštas susirūpinimas dėl ketinimų New Yorko vertybinių popierių biržoje platinti "LUKOil" akcijomis pedegtus Amerikos depozitoriumo sertifikatus (American Depository Receipts, ADR).

J.Helms'o laiške taip pat pažymėta, jog "LUKOil" valdo vienas galingiausių Rusijos oligarchų Vagit Alekperov, kuris įtariamas mokesčių įstatymų ir valiutos apyvartos taisyklių pažeidimais.

"Šie JAV senatoriaus pareiškimai - mūsų konkurentų Lietuvoje inicijuota akcija. Tačiau tokiais būdais nuolaidų iš

mūsų niekas neišgaus", - interviu savaitraščiui "Ekspert" sakė V.Alekperov.

"Mes siekiame vienodų sąlygų į Baltijos šalių rinką atėjusioms ir Rytų, ir Vakarų kompanijoms. Lietuvos vyriausybė pati tokias normas deklaruoja. Tačiau tai, kad naftos produktų, alyvų, dyzelinių degalų ir benzino importui iš Rytų taikomas 15-20 proc. muitas, o vakariečių prekių įvežimui tokių apribojimų nėra, vienodomis konkurencijos sąlygomis nepavaldins", - dėstė V.Alekperov.

Tuo tarpu JAV bendrovės (nukelta į 5 psl.)

Kaunas

V. Magio nuotr.

VYSKUPO MOTIEJAUS VALANČIAUS JUBILIEJUI PAMINĖTI SKELBIAMOS

Stipendijos

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba, vertindama vyskupo Motiejaus Valančiaus įnašą Lietuvos istorijoje, įsteigė dvi stipendijas užsienyje gyvenantiems lietuvių kilmės studentams už mokslo darbus, susijusius su vysk. Motieju Valančiumi jo darbais, idėjomis ir laikmečiu. PLB siūlo \$3,000 stipendiją už disertaciją ir

\$1,000 už studiją (mokslo rašini), stengiantis plačiau atskleisti Valančiaus skelbtas krikščioniškas, humanistines ir tautines idėjas, jo išskeltas moralines vertybes.

Premija

PLB skelbia \$1,000 premiją, atvirą visiems, už originalų kūrinių, apie Motiejų Valančių, jo (nukelta į 5 psl.)

VALSTYBINIS VILNIAUS KVARTETAS ISPANIJOJE

Šių metų Didžiąją savaitę Valstybinis Vilniaus kvartetetas (Audronė Vaisiūnaitė, Artūras Šilalė, Girdutis Jakaitis ir Augustinas Vasiliauskas) davė Ispanijoje penkis religinės muzikos koncertus. Kvartetą atliko Joseph Haydn "Septynis paskutiniuosius Išganytojo žodžius nuo kryžiaus" (septynios sonatos, opus 51). Programos metu naudoti Vytauto A. Dambavos "Septynių žodžių" knygos ispaniškosios versijos tekstai.

Lietuvos ambasados organizuotam Lietuvos muzikų pasirodymui noriai talkininkavo provincijos miestų - Carrion de Espedesa ir Cobena - savivaldybės, o Madride - Maria Virgen Madre, San Gines ir San Vicente Ferrer parapijų bažnyčių rektoriai. Ta pačia proga dienraštis religiniame "Alfa ir Omega" skyriuje atspausdino Lietuvos ambasadoriaus straipsnį

"Kryžiaus kančia".

Lietuvos muzikų ypatingas pasirodymas susilaukė ne tik gausių dalyvių pilnose miesto centro bažnyčiose, bet ir viešo palankaus įvertinimo.

Ispanijoje, kur nemažas lietuvių skaičius figūroja nusikaltusių asmenų sąrašuose, Vilniaus Kvarteto sėkmingas koncertų ciklas buvo svarbus pozityviam Lietuvos įvaizdžiui išlaikyti.

Madrido arkivyskupijos kultūros paveldo direktorius mons. San Vicente Ferre dėkojo Lietuvos ambasada už šią katalikiškos lietuvių tautos iniciatyvą ir už padarytą religinį įnašą į Didžiosios savaitės liturgiją, užtikrinamas Valstybinį Vilniaus kvartetą, jog jis visuomet bus maloniai laukiamas. Šie šilti sentimentai buvo kartojami visų ir visur.

LR ambasados Ispanijoje inf.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VEIKLOS BARUOSE

JAV LB Krašto valdyboje vyrauja pakili nuotaika. Iš LB-nės vienetų ateina žinios, kad šiais metais Lietuvos nepriklausomybės sukakčių minėjimuose atsilankiusių tautiečių skaičius žymiai didesnis. Ypač gausiai kai kuriose vietovėse dalyvavo iš Lietuvos ne per seniausios atvykę "3-sios bangos" tautiečiai. Esama nuomonės, kad prieš keletą metų išeiviją apėmusi visuomeninės veiklos apatija pamažėle nuslenka. Išeivija vėl išsiamonina svarbą išlikti tautiniu požiūriu stipria. Tik tokia būdama ji galės padėti nepriklausomai Lietuvai.

Šiuo metu dar per anksti

spresti dėl JAV LB-nės pravedamo finansinio vjaus sėkmingumo. Iš dvylikos LB vienetų, spėjusių su Krašto valdyba atsisikaityti, devyni gerokai viršijo 2000 m. gautas aukų sumas. Maloniai nuteikia, kad savanoriškos veiklos paskirtį supranta ir ją aukomis remia didėjantis skaičius "3-sios bangos" lietuvių. Lituanistinio švietimo, tautinio paveldo puoselėjimo ir Lietuvos pakvietimo į NATO sudėtį klausimuose įvairios "bangos" sutaria. Mus skiria gyvenimo patirtis, tačiau laiko tėkmė tuos skirtumus įstengs išlyginti.

(nukelta į 7 psl.)

JAV Lietuvių Bendruomenės veiklos baruose

(atkelta iš 1 psl.)

JAV LB sritiniai suvažiavimai

Dr. Romualdas Kriaučiūnas, Krašto valdybos vicepirmininkas organizaciniams reikalams, imasi darbo atkurti LB apygardų ir aplinkinių valdybų sritinių suvažiavimų ruošos tradiciją. Patirtis rodo, kad tokios "darbo" konferencijos visapusiškai naudingos tarpusavio pasiinformavimui, specifinių veiklos uždavinių bei problemų aptarimui, veiklos derinimui, skubios akcijos planų išdiskutavimui. Parėmus ruošą Lietuvos Fondui, organizuojami sritiniai suvažiavimai *Rytinio Atlanto pakraščiu* (š.m. balandžio 21-22 d.) *Philadelphijoje* ir *Vidurio Vakarams* (š.m. balandžio 28-29 d.) *Lemonte, Pasaulio Lietuvių Centre*.

Philadelphijoje įvyksiantį sritinį suvažiavimą globoja LB Pietryčių apygarda (pirm. Vytas Maciūnas) ir Philadelphijos LB apylinkė (pirm. Vytas Bagdonavičius). Laukiami Bostono, Connecticutto, New Yorko ir Pietryčių apygardoms priklausančių apylinkių ir apygardų valdybų nariai, XVI-sios Tarybos nariai ir visi besidomintys bendruomenine veikla. Suvažiavimo dalyviai galės pasidžiaugti Philadelphijoje įvyksiančiu "Dainavos" vyrų okteto koncertu. Vadovas - muz. Darius Polikaitis. Suvažiavimas ir koncertas vyks Philadelphijos Lietuvių Namuose (Lithuanian Music Hall).

Vidurio Vakarų sritinį suvažiavimą globoja LB Vidurio Vakarų apygarda (pirm. Birutė Vindašienė). Kviečiamos Ohio, Michigano, Vidurio Vakarų apygardoms priklausančios Houston, Kansas City, Denver ir Omaha apylinkių valdybos. Laukiami XVI-sios tarybos nariai ir besirūpinantys bendruomenine veikla. Balandžio 29 dieną įvyksiantis Lietuvių Operos spektaklis tebūna paskatinimu į Chicago patraukti ir toliau nuo Chicago veikiantiems LB vienietį pareigūnams.

Sritinių suvažiavimų dėmesio centre bus akcijos išvystymas siekiant Lietuvos pakvietimo į NATO gretas 2002 metais. Lemonte balandžio 28 dieną NATO klausimus nagrinės JAV LB Krašto valdybos pirm. Alg. Gečys ir Amerikos Lietuvių Tarybos centro valdybos pirm. Saulius Kuprys. Sekmadienį, balandžio 29 dieną, suvažiavimo dalyviams ir atsilankiusiai visuomenei NATO plėtros ir Lietuvos pakvietimo į NATO sudėti galimybes svarstys Lietuvos ambasados ministras-patėras Kęstutis Jankauskas ir JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos pirm. Algirdas J. Rimas, kurio taip pat esama ALTO atstovu Washingtono. Šalia įvairių kritiškai skubių ir dėmesio reikalaujančių klausimų, suvažiavimo dalyviams bus proga pasidalinti patirtimi, pasisakyti įvairiais veiklos klausimais, aptarti "3-čiosios bangos" problemas, LB apygardų pertvarkymo galimybes, švietimo ir kultūrinės veiklos kryptis, JAV LB 50-čio minėjimą ir t.t.

"Trečiosios bangos" reikalai

JAV LB Krašto valdyba kreipėsi į LB vienetus su prašymu surasti imigracijos srities advokatus, kurie naujai į JAV-jas atvykusiems lietuviams sutiktų paaiškinti 2000 m. gruodžio 21 d. prez. B. Clinton pasirašyto

Imigracijos įstatymo (Section 245i) pataisas, palengvinančias visos eilės su imigracija susijusių klausimų sprendimą. Elizabeth, NJ (pirm. Julius Veblaitis), Philadelphijos (pirm. Vytas Bagdonavičius) LB apylinkės ir New Yorko LB apygarda (pirm. dr. Giedrė Kumpikaitė) suorganizavo visuomenei viešus susitikimus su advokatais, teikiančiais patarimus imigracijos ir legalizavimosi klausimais. Savo ruožtu JAV LB Socialinių reikalų taryba (pirm. Birutė Jasaitienė) Chicagoje keliais atvejais skirtingose vietovėse sušaukė informacinio pobūdžio susitikimus su imigracijos advokatais. Šia proga norisi priminti, kad naujai atvykusiųjų paraiška legalizavimosi JAV-se reikalu privalo būti pateikta iki š.m. balandžio 30 d. Dar ne vėlu teisiniu požiūriu naujesiems ateiviams pagelbėti.

JAV LB Krašto valdyba stipriai remia ir veikia, kad Lietuvos Seimas priimtų pilietybės įstatymo pataisas, suteikiančias etniniais lietuviams "dvigubos pilietybės" galimybę. Šioje srityje su talkininkais sėkmingai darbuojasi Krašto valdybos vicepirm. Dalia Badariene. Įtaigojami Lietuvos Seimo nariai, renkami parašai po Lietuvos Seimui nukreipta peticija. Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV LB Tarybos atstovų komisija, kuri posėdžiams rinksis Vilniuje š.m. gegužės mėn. antroje pusėje, ruošiasi pakartotinai svarstyti "dvigubos pilietybės" klausimus.

NATO reikalai

Š.m. kovo 11 d. Lietuvos ambasadoje Washingtono penkių lietuvių organizacijų vadovai (JAV LB, ALTA, Lietuvos Vyčiai, Lietuvių Respublikonų Federacija ir Lietuvių Demokratų Lyga) pasirašė pareiškimą, kuriuo sutarė vieningai veikti, kad Lietuva 2002 m. viršūnių konferencijoje būtų pakviesta į NATO sudėti. Dabartiniu metu JAV LB Visuomeninių reikalų taryba ruošiasi planingos akcijos vykdymui. Ruošiama informacinė medžiaga, kurią vietovėse sudarytos lietuvių delegacijos galėtų įteikti JAV Kongreso nariams, valstijų gubernatoriams ir miestų merams. Be pritarimo NATO plėtrai JAV-jų visuomenės tarpe bergždžios bus mūsų pastangos, jei remsimės vien pragmatiškų politikų tariama parama. Tik kai politikai jaus mūsų pusėje esančios visuomenės užnugarį, galėsime tikėtis tvirtos JAV Prezidento ir abiejų partijų paramos Lietuvos pakvietimui į NATO sudėti.

Dabartiniu metu JAV LB tinklalapyje (interneto svetainėje) "javlb.org" yra patalpinti trumpesnio turinio pavyzdiniai laišakai JAV Prezidentui ir JAV Kongreso nariams. Tai tekstai, tinkantys masinio pobūdžio laiško akcijai. Tautiečiai yra kviečiami įsijungti į skubių laiško rašymo akciją. Skubi akcija būtina, nes tikimasi, kad sekančių kelių mėnesių bėgyje JAV administracija priims sprendimą dėl NATO plėtros, kol kas dar neįvardindama kvestinių į NATO valstybių.

Pagrindinis JAV LB 50-mečio minėjimas Chicagoje

1951 m. lapkričio 18 d. New Yorko mieste įvyko JAV LB įkūrimo iškilnės. Jų metu buvo paskelbtas JAV LB aktas, kuriame Amerikoje gyvenantys lietuviai deklaravo "...tautinį solidarumą JAV-jų Lietuvių

"Kauno gatvės ir žmonės"

Antanas DUNDZILA

Šitaip pavadinta 2001 m. išleista originalios tematikos, naudinga ir net skaitymo apatiškas galimai įdomi knyga, kurios Kaunui gali pavydėti kiti Lietuvos miestai. Kaune pats gimęs ir praleidęs vaikystę, ja džiaugiuosi. Džiaugiuosi knygos sumanytojais, sudarytojais bei ypač išleidimą parėmusia Kauno savivaldybe. Bendrai imant, ne savivaldybių uždavinys juk rūpintis spaudos finansavimu, ypač kai ji tiesiogiai neatnauja valdomo miesto materialinėms reikmėms. Tačiau, kaip šis leidinys rodo ir savivaldybės išlaidas pateisina, yra ir kita pinigų pusė: knyga tar-naus intelektualiniams bei dvasiniams miesto ar net viso krašto polėkiams. Taigi, rūpestis miestu prašoka gatvių šlavimą ir panašius buitinius patarnavimus.

Knyga yra lyg enciklopedijukė apie žymius asmenis, kurių vardais pavadintos Kauno gatvės. Miegoistai žvelgiant, tai neatrodo viliojanti tematika. Tačiau pavarčius ir minutėlę pagalvojus, abejonės pasikeičia: leidinyje sukaupta nepaprastai originali, tiek gyventojui, tiek turistui žinotina miesto charakte-

ristika. Gatvių pavadinimuose nušvinta kasdien sutinkamas miesto kultūrinis veidas, Kauno mieste pastoviai reiškiamas Lietuvos istorinių asmenybių minėjimas. Štai leidinio vertės pavyzdys mūsų visų rūpimam jaunimui: mokiniui knyga bus puikiu šaltiniu rašinėliui apie savo gyvenamosios gatvės asmenybę! Ar tai ne visuomeninio ug-

Kaunas

V. Magio nuotr.

Bendruomenėje".

50-čio sukakties minėjimas vyks Chicagoje 2001 m. spalio 12, 13, ir 14 dienomis. Minėjimas apims keturis renginius: JAV LB XVI-sios Tarybos sesiją (spalio 12-13 d.), JAV LB iškilmingą akademiją ir meninę dalį (spalio 13 d.) Jaunimo Centre, Padėkos šv. Mišias (spalio 14 d.) Marguette parko Šv. Mergelės Marijos parapijoje ir Lietuvos reprezentacinio berniukų choro "Ažuoliukas" koncertą (spalio 14 d.) Maria High School auditorijoje. Pageidaujama, kad LB darbuotojai iš visų JAV-jų miestų ir miestelių suplauktų į Chicago organizacijos gyvenime prasmingos sukakties paminėjimui.

Žinomas visuomenininkas ir ilgametis LB darbuotojas dr. Petras Kisielius priėmė Krašto valdybos kvietimą sudaryti ir vadovauti 50-mečio organizaciniam komitetui Chicagoje. Krašto valdybą šiame komitete atstovaus Kultūros tarybos pirm. Marija Remienė.

Patvirtinti JAV LB atstovai į Folk Dance Festivals, Inc.

JAV LB Krašto valdyba neakivaizdžiaiame posėdyje š.m. kovo 3 d. trejų metų laikotarpiui patvirtino JAV LB atstovus į Lithuanian Folk Dance Festivals, Inc.: Direktorių tarybos pirm. - Marytė Utz; Direktorių tarybos nariai: Rėda Plūrienė, Jūratė Budrienė, Rasa Paskočiūnienė, Rita Likanderytė-Rašymienė ir Jonas Varioakojis. Į Festivals, Inc. papildomai keturis (4) atstovus skiria Lietuvių Tautinių Šokių Institutas. Festivals, Inc. yra JAV LB-nės korporacija, sukurta 1975 metais remti tautinių šokių meną ir telkti finansus Tautinių šokių švenčių ruošai.

JAV LB Krašto valdyba reiškia ypatingą padėką Folk Dance Festivals, Inc. minties pateikėjui ir ilgamečiam Direktorių tarybos pirmininkui Broniui Juodeliui. Jo rūpesčiu, administraciniais sugebėjimais ir kieta ranka buvo sukauptas ir išsaugotas kapitalas, kuris ateičiai užtikrina išeivijos lietuvių Tautinių šokių švenčių ruošą. Krašto valdyba taip pat dėkoja kadencijai Festivals, Inc. baigiančioms direktorėms Birutei

Jasaitienei, Alei Kėželienei ir Reginai Kučienei.

Pasiūlyti JAV LB atstovai į Lietuvių Fondo Pelnos skirstymo komisiją

JAV LB Krašto valdyba neakivaizdiniame posėdyje, įvyksiuose š.m. kovo 3 d., JAV LB Tarybai pasiūlė sekančius JAV LB atstovus į Lietuvių Fondo Pelnos skirstymo komisiją: dr. Vytautą Bieliauską, dr. Oną Daugirdienę ir inž. Aleksą Vitkų. Šių asmenų parinkimą privalo dar tvirtinti JAV LB Taryba.

Antrininku LF Pelnos skirstymo komisijoje Krašto valdyba buvo parinkusi inž. Juozą Ardį, tačiau Lietuvių Fondo Tarybos pirmininkas dr. Ant. Razma laišku pateikė pageidavimą, kad Krašto valdyboje pareigas einą asmenys nebūtų skiriami. Šiuo metu Krašto valdyba ir LB Tarybos prezidiumas tariasi dėl kandidato antrininko postui.

Pasitraukia JAV LB įstaigos Washingtono direktorė

Trejus metus JAV LB įstaigos direktorės pareigas ėjusi Audronė Pakštienė nuo š.m. kovo 31 dienos pasitraukia iš pareigų. Naujajai Krašto valdybai dar tebeperimant pareigas, A. Pakštienė buvo įteikusi atsistatydinimo raštą. Tik naujai išrinktam Krašto valdybos pirmininkui prašant, ji sutiko likti pareigose, kol bus sudaryta Krašto valdyba ir kol bus įeita į darbo vėžes. Apgailestaudami dėl Audronės atsistatydinimo, dėkojame jai už įdėtą darbą ir vertinsime, reikalui esant, jos pažadėtą talką. Linkime jai viso geriausio toliau darbuojantis Respublikonų partijoje ir siekiant Lietuvos pakvietimo į NATO sudėti. A. Pakštienė, Rytų ir Centro Europos koalicijos "NATO Task Force" pirmininkės Reginos Narušienės kvietimu, dabar bus asmenine Pirmininkės atstove Washingtono. Kol pavyks surasti naują direktorių JAV LB įstaigai, įstaiga veiks Visuomeninių reikalų tarybos pirm. Algirdo J. Rimo žinioje ir ten darbuosis keli savanoriai talkininkai.

LB Inf. (T. Gečienė)

dymo, domėjimosi savo aplinkos istorija auksinė galimybė? Antra vertus, šios knygos nereikia skaityti nuo pradžios iki galo: ji bus įdomi ir šiek tiek nuobodžiaujančiam, gal mažai laiko turinčiam puslapių vartotojui...

Šių metų duomenimis, Kauno miesto ribose iš viso buvo 1370 gatvių ir devynios aikštės. Iš jų 197 gatvės ir viena aikštė pavadintos istorinių asmenybių vardais. 1966 m. įstatymu Kauno teritorinės žemės buvo praplėtos, todėl atsirado reika-

las ten esančius gatvių vardus suderinti su Kaune jau nuo seno naudojamais. Taip pat sovietų okupacijos metu kai kurių gatvių pavadinimai buvo pakeisti ar joms duoti okupacinio režimo "didvyrių" vardai. Savaime suprantama, reikėjo tai atitaisyti. Tuo būdu, greta visiems žinomų asmenybių (Vytauto, Maironio, Basanavičiaus ir kt.) šiais laikais atsirado Lietuvos partizanų (Adolfo Ramanausko-Vanago, Juozo Vitkaus-Kazimieraičio ir kt.) bei šiaip lietuviui svarbių

(nukelta į 7 psl.)

CENTURY 21 GEMINI LLC, 1283 Broad Street, Bloomfield, NJ 07003, didžiausia pasaulyje nekilnojamo turto kompanija siūlo jums savo paslaugas perkant, parduodant namą, nuomojant butą, ieškant patalpų bizniui šiaurinėje New Jersey dalyje. NJ Licensed Real Estate agentė Jurgita Banytė maloniai kviečia kreiptis telefonu: (973) 441-5762 arba (973) 429-7400, arba e-mail jbanyte97@hotmail.com Profesionalus aptarnavimas garantuotas!!!

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: jstrimaitis@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinamą kainą.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979. E-mail: laisvesziburys@aol.com

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379

PHONES (718) 326 - 1282 ; 326-3150

- TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

†

KVEČAS JONAS
1933+1976

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers

**341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207**

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCIJĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Apie religingumą (I)

Praejus trims šimtams metų po Šviečiamajo amžiaus ir ilgam šimtmečiui nuo "mokslinio ateizmo" propagavimo pradžios, religija užima tvirtą, net stiprejančią padėtį tiek Lietuvoje, tiek kitose šalyse. Tai tampa iššūkiu šių laikų sekuliarinėms valstybėms, kurios neįstengia pašalinti religingumo iš viešojo gyvenimo ir iš politikų "apyvartos". Žinia, piliečiai visur trokšta politinių vadovų, kurie nėra paprasti visuomenės nuomonės manipuliatoriai, bet ateina į viešąjį gyvenimą, turėdami rimtus moralinius įsitikinimus. Dabartinis Didžiosios Britanijos premjeras Tony Blair laikomas nepaprastai religingu vadovu. "Politikų jubiliejaus" renginiuose praėjusį lapkritį Vatikane dalyvavo 5 tūkst. parlamentarų bei daugiau nei 12 tūkst. kitų valdžios atstovų iš 94 šalių. Daugelis Amerikos gyventojų patyrė tam tikrą sukrėtimą šių metų pradžioje, kai naujasis JAV prezidentas George W. Bush atvirai ir kiekviena galima proga ėmė reikšti savo gilius krikščionio įsitikinimus. Teigiama, kad jis daugiau negu bet kuris ankstesnis JAV prezidentas kalba religioziais temomis, vartoja religinius įvaizdžius ir. atrodo, daro tai nuoširdžiai.

Ir visgi: kokią vietą religija turėtų užimti viešajame gyvenime? Koks bendradarbiavimas pageidautinas tarp valstybės ir tikinčiųjų bendrijų? Kada ir kiek valstybė turi atsivėlgti į Bažnyčios, kitų konfesijų interesus bei nuomonę? Kaip religinės institucijos gali dalyvauti kuriant ir įgyvendinant viešąją politiką? Ar valstybės tarnautojai turi atsivėlgti į asmeninius religinius įsitikinimus, atlikdami savo pareigas? Tokiais ir panašiais klausimais dažnai įsiliepsioja karšti ginčai.

Užsieniečius neretai stebina religingumas Lietuvoje: tai, kad šv. Mišios ir bažnyčios hierarchų pasisakymai yra oficiali valstybinių švenčių dalis arba kad tokios mažos šalies prezidentas keliauja susitikti su popiežiumi tai į Vatikaną, tai į Lenkiją. Šiemet per Didžiąją savaitę ir šv. Velykų iškilmes kaip niekada matyti, kad Lietuva – katalikiškas kraštas. Vėlybų sekmadienį Vilniaus senamiesčio gatvės mirgėjo verbomis. Šeštadienį Lietuvos televizija pirma kartą tiesiogiai perdavė Velyknačio apeigas iš Arkikatedros. Be abejo, netrūksta ženklų, kad Velykų šventės Lietuvoje turi ir paviršutinę pusę – margučių piramidė Vingio parke, šokladiniai kiškiai, etc. Tačiau pilnos bažnyčios per Didžiosios savaitės pamaldas, eilės prie klausyklių ir instinktyviai pridedamas žodis "šventų" prieš žodį "Velykų" net oficialiausiose linėjimuose rodo, kad čia esama ir gerokai gilesnių nuostatų.

Religijos svarą Lietuvos tautiniams jausmams puikiai parodė Vilniaus arkivyskupo Audrio Juozo Bačkio skyrimas kardinolu prieš porą mėnesių. Įvykis buvo priimtas kaip garbės visai Lietuvai, ir nemažas būrys svarbiųjų politikų dalyvavo šv.Mišio-se, kai naujasis kardinolas iškilmingai įžengė į savo bažnyčią.

A.J.Bačkis nedelsė panaudoti savo naujojo statuso gyvensniam dialogui tarp Bažnyčios ir valstybės skatinti. Susitikęs su Lietuvos Seimo pirmininku Artūru Paulausku ir premjeru Rolandu Paksu jis pabrėžė, kad daug kur galima bendradarbiauti "visuomenės gerio tarnystėje" - stiprinti šeimą, rūpintis vargšais, skatinti jaunus žmones ugdyti dorybes. Beje, kardinolą erzina tai, kad Bažnyčia įtraukama į visuomenės nuomonės apklausas, tarsi ji būtų dar viena institucija, kovojanti dėl įtakos ir populiarumo šalyje. Bažnyčia, A.J.Bačkio nuomone, nesivaržo su jokia institucija dėl valdžios, o siekia būti visų tų institucijų patarėja ir, kiek tinka, bendradarbiauti tarnaujant bendram gerui.

JOACHIM TAUBER

Hitlerio-Stalino pakto priežastys ir padariniai

2

(atkelta iš 3 psl.)

Tačiau Sovietų Sąjungą domino ne vien situacija prie jos sienų su kitomis Europos valstybėmis. Dar grėsmingesnė padėtis susiklostė Rytų Azijoje. Japonija, 1931 m. užimdama Mandžiūriją, davė pradžia aneksijoms. Nuo 1937 m. imperija kariavo su Kinija, o prieš metus buvo sudarytas antikominternio paktas tarp diktatoriaus Europoje Hitlerio ir agresoriaus Azijoje. Nors šio pakto esmę sudarė bendri pareiškimai, jis buvo vienareikšmiškai nukreiptas prieš Sovietų Sąjungą. Tik prasidėjus Antrajam pasauliniam karui Japonijos vadovybė prioritetą suteikė ekspansijai į pietus; prieš tai ją domino Sibiras. Kad grėsmė Sovietų Sąjungos sritims Azijoje buvo reali, rodo ir dažni ginkluoti susirėmimai tarp rusų ir japonų dalinių ketvirtojo dešimtmečio pabaigoje. 1939 m. vasarą (gana svarbus aspektas mūsų temai) kilo vadinamasis Nomohano konfliktas. Už šio nekalto apibūdinimo slypi karinė konfrontacija, kurioje dalyvavo dešimtys tūkstančių karių, sunkioji artilerija ir tankai. Šios kovos, kurias, beje, Raudonoji armija laimėjo, dar labiau paveikė Stalino išskaičiavimus. Nors panašaus realaus pavojaus Europoje Sovietų Sąjungai, atrodė, nekilo, dėl Sudetų krizės ir ypač dėl jos sprendimo būdų situacija komplikavosi ir čia.

Nuo Miuncheno iki britų garantijų Lenkijai

Miuncheno sutartis tapo ypač svarbi būsimiems įvykiams. Nors Sovietų Sąjunga kilus Sudetų krizei pati pasiūlė sušaukti didžiųjų valstybių konferenciją, ji nebuvo pakviesta į demokratiinių valstybių vadovų susitikimą su diktatoriais Hitleriu ir Mussolini'u.

Per šimtmečius ateina

(pradžia praeitame nr.)

Visą bandą, kas gyvastį turėjo, išvarydavo į pagirį. Erius, dar eit neginčius, moters į žiurstus įtupinusios iš namo išnešdavo. Gaspadinės atnešdavo kiaušinių bei miltų. Kiemo kerdžius eidavo poteriaudamas apie bandą, kelis kartus - neatmenama, imdavo kas kartą kiaušinį, mesdavo į bandą - kurį tropijo, tai buvo vilko dalis, ta nelabai dabodavo, jei vilkas pagaudavo, visas kiemas to galvijo nustojusiam atlygindavo. Jei vilks kokį kitą užkabydavo, tai galėjo tikėtis, kad jį iki smerties persekins⁷.

Apie šv. Jurgio galią valdyti vilkus pasakojama ir to paties J. Banaičio Paskalvių kaime užrašytoje pasakoje „Šv. Jurgis - žvėrių karalius": „Išėjo didi kvieslės dainuodamos į svodbą kviesti, ir paklydo girioje. Su-temo, ir radosi naktis. Jiedviem baimingai aplink beklydinėjant, pamatė viena tokiam krūmų tan- kumyne ugnį degant. Jiedvi ar- tinos ir išvydo žmogų prie ug- nies, ale daugybė vilkų apgulę apie ugnį šildėsi. Jiedvi labai persigando, ale tas žmogus lie- pė jiedviem artyn eiti, ir netu- rinčios bijotis, tie vilkai jied- viem nieko nedarysį. Ėjo artyn, apsišildžiusios papasakojo, iš- kur esančios ir kur ėjusios. Tai liepęs tas žmogus vienam vilkui jiedvi parvesti, ale tas dantis išš- iepęs prieš tauškęs, priešijos bene prašęs algos. Tai žmogus atsiliepęs: „Tu turi eit; kas iš tų namų popirm pro vartus iššoks, tai tavo alga". Tai liepė tas žmogus tą vilką sekti. Ir jis jied- vi parvedė jau dienai išausis į namus. Bernai šėrė bandą, o kai vartus atvėrė, tai erys pro var- tus iššoko, ir vilkas tą paėmęs į giria pasinėšė".

Žmonės, norėdami gyvulius apginti nuo vilkų, naudojo įvairias magines saugos priemones. Ypač šią dieną buvo vengiama veiksmų, primenančių rijimą. Daugiausia jų buvo įžvelgiama audimo priemonėse ir pačiame auidime. Todėl per Jurgines negalima austi - nes vilkai gyvulius puola. Musninkų ir Obelių moterys sakydavusios, kad reikia net skietus iš muštuvų išimti, o alytiškės per šv. Jurgį, kad vilkai avių negaudytų, surišdavo žytis. Išsamiau tai paaiškino Z. Valickėnė iš Ramoškonių (Varanavo rajonas, Baltarusija): "Negalima austi,

negalima nešioti jokių daiktų nuo audimo staklių - skietų ir kt. - vilkas gyvulius papjaus. Pakojas minant darosi žiotys - sako, vilkas "rasžiodinės ir gaudys gyvulius". Negalima skieto nešti ir per laukus - gyvulius vilkai puls (Aukštadvaris), vasarą visas avis išpjaus (Kaniava). Pavojingas ir tarpjurginio laikas, t.y. tarp katalikų ir stačiatikių Jurginių - negalima nešti skieto (Aukštadvaris, Nočia), siūlų, atmazgų (Benekainys). Skietą galima pernešti tik užrištą maiše, pakabinus ir užrakinus spyną (Aukštadvaris). Kaip rašė P. Dundulienė, daugelyje kaimų Vilniaus apylinkėse užrakintą spyną dėdavo po tvarto slenkščiu - taip magišku būdu "užrakinama vilkui dantys". Kabeliuose sakydavo: "Kad (vilkai) avių nenešt, reikia Jurgio dieną saulei netekėjus užrakintą spyną apnešti triskart aplink avių tvartą ir sukalbėti septynerius potėrius".

Per Šv. Jurgi dirbsi žemė - vel vilkai kumeliukus ir arklius pjaus (Munsinkai). Per Jurgines niekas niekam nieko neskolina, antraip vilkai gyvulius gaudys (Dūkštas; Tumasosys, Varanavo raj.). Gervėčiuose "per Jurgines kepavo du kepaliku duonos ir kiekvienam įkepavo po penkis kiaušinius. Tas bandukes per lauką pernešdavo net 12 kartų. Vieną kepaliką žemėsna įkasa, kitą suvalgo, tada vilkai avių nenešioja ir keltuvos (karvės) visus metus būna sveikos".

Valkininkų apylinkės Molių kaime genant gyvulius, avis, į piemens maišelį įdėdavo skiautėlę (dažniausiai uodegą), kad apsaugotų nuo vilkų užpuolimo.

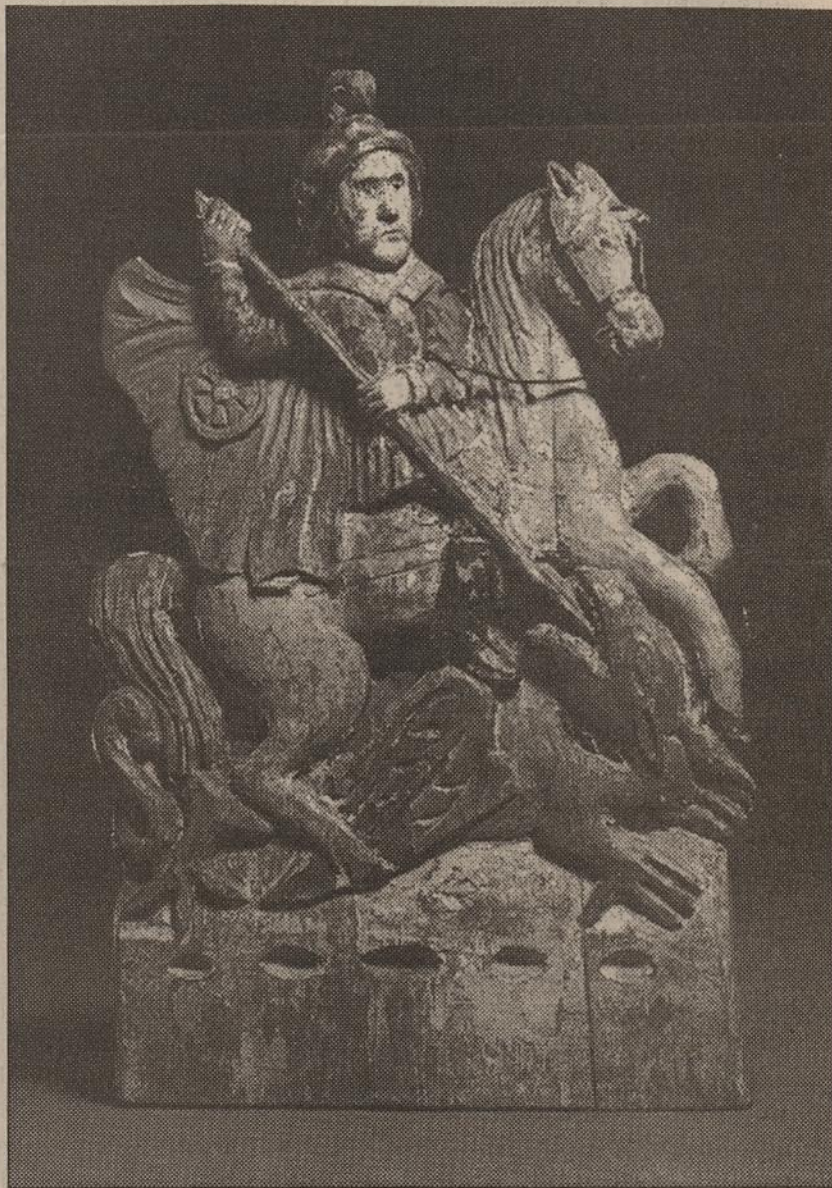
Panevėžio, Ukmergės, Val-
kininkų apylinkės piemeniui per
Jurginės buvo draudžiama ga-
lašti peilį, nes tokiu būdu jis
vilkams dantis galandas. Kad
žvėrys gyvulių nepjautų, Jur-
ginių dieną piemeniui buvo
draudžiama neštis prie bandos
peilį ir net į rankas jį imti. Rytų
Lietuvoje piemuos valgydamas
neturėjo minėti vilko, kad šis
gyvulių nepjautų.

Arkliaganių šventė

Šv. Jurgio diena - gyvulių, ypač arklių, o drauge ir arkliaganių šventė. Per Jurgines nie-

ko nei su arkliais, nei su jaučiais nedirbdavo – žemės nejudindavo: nekasdavo, neardavo, neakėdavo, nesėdavo, “nesmarkus lietus bei kruša išplaujavus” (Šėta). Draudžiama žemę per Jurgines dirbti, kad audros ir ledai nepadarytų nuostolių. Dirbant tą dieną su arkliais, gali gyvuliai kristi, žvėrys juos išpjauti, arkliai nesisekti, ledai javus išmušti (Naujamiestis). Tą dieną, sakoma, – kaip rašyta B. Buračo, – “gyvuliai meldžiasi, o šventas Jurgis, jodinedamas ant balto žirgo, laimina laukų derlių”. Arklius paprastai tą dieną geriau šerdavo. Džūkai ir aukštaičiai, kad arkliai per metus būtų gražūs, Jurginių rytą juos išskuodavo, išmaudydavo, išsprausdavo bėgančiame vandenyje, kad būtų ēdrūs, gražūs, neturėtų niežų. O kad arklys būtų obuoliuotas, tai kai kumelį apsikumeliuoja, per Šv. Jurgį reikia apdengti kailiniais (Veisiejai).

Jurginės - naktigonių šventė. Dar mūsų šimtmečio pradžioje Gervėčių krašte susiburdavo nakčia 18-19 metų vaikinai ir

Šv. Jurgis. Medis. Aukštis 41 cm. Pakruojo raj.

cigo koridoriaus klausimu. 1939 m. balandžio pradžioje fiureris pasirašė nurodymą vermachtui kodiniu pavadinimu *Fall Weiss* rengtis Lenkijos puolimui. Pasirengimas turėjo būti baigtas rug-
sėjo 1 d. Kadangi Lenkija atsiskė partnerystės, Hitlerio nuomone, neliko kito kelio, tik šią šalį sunaikinti. Anot vokiečių diktato-
riaus, kalbėjusio vadovų susirinkime 1939 m. gegužės mėnesį,
„Dancigas nėra tas objektas, kuris mums rūpėtų; mūsų tikslas –
apgyvendinti erdvę (*Lebensraum*) Rytuose“. Tačiau tam pirmiau-
sia reikėjo bendros sienos su savo auka, tai yra su Sovietų Sąjun-
ga, o tam trukdė Lenkijos egzistavimas.

Taigi karas su Lenkija 1939 m. rudenį buvo tarsi užprogramuotas, tačiau Hitlerio apskaičiavimuose būta įvairių neišskumų, kurie nepriklausė nuo jo paties. Pirmiausia tai buvo susiję su Didžiąja Britanija. Iš naujausių tyrimų šiandien žinome, kad prisitaikymo politika nesibaigė Čekoslovakijos užgrobumu 1939 m. kovo 15 d. Garsioji premjero N. Chamberlaino kalba Birmingame, kai jis paskelbė ryžtingai reaguosiantį į kitus Vokietijos agresijos aktus, buvo skirta vidaus opozicijai, bet ne Vokietijos vyriausybei. Susiklosčius sunkiai prognozuojamai situacijai tiek šalies viduje, tiek užsienio politikoje, 1939 m. kovo 15 d. Anglija neišlaikė.

Kai tik Anglijoje pasklido gandai, jog kita Hitlerio agresijos auka būsianti Rumunija, britų Užsienio reikalų ministerija greitai suteikė garantijas ir šiai Rytų Europos valstybei. Nors ketino išaiškėjo, kad tokie gandai yra nepagrįsti, tačiau tai buvo pirmas kartas, kai britų vyriausybė savo žvilgsnį nukreipė į Rytų Europą. Netrukus po to pasklaidus žinioms apie grėsmę Lenkijai, 1939 m. kovo 31 d. N. Chamberlainas Žemumusiuose rūmuose paskelbė garsią britų garantiją Lenkijos suverenitetui. Šiame vienašališkame pareiškime slypėjo katastrofiškų dalykų: kaip buvo galima užtikrinti nepriklausomos Lenkijos egzistavimą, jei su ja nebuvo sudaręs savitarpio pagalbos sutarties bent vienas iš Lenkijos galingų kaimynų? Trumpai tariant: be Maskvos paramos N. Chamberlaino veiksmai buvo rizikingas manevras, įpareigojantis Angliją, neturint kuo įbauginti Hitlerį. Dėl ką tik aptartos pavojingos

(mukelta / 4 psl.)

■ Neramumų kėlimame Indijos Kašmyro regione prie policijos nuovados balandžio 22 d. sprogdus bombai vienas žmogus žuvo ir dar 25 buvo sužeisti, pranešė policija.

■ Amerikiečiai misionieriai, kurių lėktuvabalandžio 21 d. virš Amazonės džunglių numušė Peru oro pajėgos, balandžio 23 d. rytą grįžo į Jungtines Valstijas. Kartu bus pargabenti per incidentą žuvusios evangelikų baptistų misionierės ir jos kūdikio palaikai. JAV balandžio 21 d. pranešė, kad jos žvalgybinis lėktuvas perdavė informaciją Peru pajėgų lėktuvui, teigdamas, jog tai narkotikų prekeivių orlaivis. Baltieji rūmai šį įvykį pavadino "tragišku incidentu". Tuo tarpu JAV ambasados Lismoje pareigūno teigimu, jos sustabdė tokius žvalgybinius lėktuvų stebėjimo skrydžius. Per incidentą nuošaliame Peru Pebaso regione, lėktuvas buvo numuštas ir nukrito į Amazonės upę, maždaug už 200 kilometrų nuo Kolumbijos sienos. Nelaimės metu žuvo Pensilvanijos valstijos Harrisbergo mieste įsikūrusios Pasaulinės evangelikų baptistų asociacijos misionierė 35 metų Veronica Bowers ir jos dukra Charity, gimusi praėjusių metų rudenį. Kartu skridęs jos vyras Jim ir jų 8-ėsis sūnus Cory liko visiškai sveiki. Iš Michigano valstijos Muskegono atkūsi Bowers šeima Peru gyveno nuo 1993 m. liepos.

■ Balandžio 21 dieną pasienio patrulis prie Čėčėnijos Gezičojaus gyvenvietės (Argūno tarpukalnė) aptiko kapavietę, kurioje, kaip manoma, yra 32 žmonių palaikai.

■ Vietnamo valdančioji Komunistų partija balandžio 22 d. paskelbė reformų siekiančios Nacionalinės Asamblėjos pirm. Nong Duc Manhą savo naujuoju generaliniu sekretoriumi. Tai yra įtakingiausias vadovo

■ Kolumbijos antrosios pagal dydį maistinių pajėgų balandžio 19 d. sustabdė taikos derybas su vyriausybe, bet išlaisvino paskutinius 34 iš 100 JAV naftos gavybos kompanijos "Occidental Petroleum Corp" darbuotojų, kuriuos buvo pagrobę balandžio 16 d.

Stiprus Prezidentas – mitas ar realybė

Žurnalisto Rimanto Varnausko pokalbis su politologu Alvidu Lukošaičiu ir filosofu Vytautu Radžvilu

Prezidentui ar prezidentūrai kartas nuo karto vis pasakoma priekaištų, kad kišamasi į tuos valstybės reikalus, į kuriuos lyg ir nederėtų kištis, tai lyg esą ne šios institucijos kompetencija. Kaip apibūdintumėte šią padėtį?

Alvidas Lukošaitis. Šis klausimas yra nebe pagrindo. Politikos mokslų teoretikai – ne Lietuvos – nesutaria: ar tokie pusiau prezidentiniai prezidentai vaidina daugiau teigiamą vaidmenį valstybės gyvenime, ar yra ir tam tikrų neigiamų aktyvaus politinio veikėjo pusių. Tokio pusiau prezidentizmo idėja pirmiausia žlugo Lotynų Amerikos šalyse, t.y. tokia politinė sistema veikė žlugdančiai, sutrukdė demokratijos santalkai, senųjų politinių sistemų transformacijai.

Lietuvoje, be abejo, dabartinis Prezidentas yra aktyvus, be abejo, demokratija yra gana jauna, be abejo, politinė sistema nėra tiek subrendusi, kad visi žinotų savo elgesio taisykles, jų laikytųsi, pagal jas veiktų. Pusiau prezidentiniai prezidentai pirmiausia susiduria su ta problema – kiek jie gali elgtis laisvai interpretuodami formaliąsias arba konstitucines taisykles? Pirmasis Prezidentas Algirdas Brazauskas perdėm pabrėžtinai laikėsi savo elgesio formalių kanonų. Tad ypatingų problemų dėl A. Brazausko įsikišimo į kitų politikos aktorių elgseną, jų žaidimus nekildavo. Jis laikėsi aiškios taisyklės: buvo institucinės sąveikos tarp valdžios šakų ir Konstitucijos garantas.

Yra akivaizdu, kad Valdas Adamkus žinojo, jog tauta ir nemaža dalis politinio elito nebuvo patenkinti tokiu Prezidento vaidmens supratimu, kurį suformavo A. Brazauskas. Tad dabartinis Prezidentas savo elgesiu akivaizdžiai demonstruoja tam tikrą polinkį arba ambicijas peržengti tas formaliąsias ribas. Tai sukelia tam tikras konfliktines galimybes.

Jau senokai yra įrodyta, kad aiškesnės politinio veikimo taisyklės yra grynesnės politinės

sistemose – prezidentizme arba parlamentarizme. O Prezidento institucijos prigijime parlamentarizme reikia tam tikro laiko, kad pakiltų politinė kultūra, būtų sukurios atskirų valdžių politinio žaidimo taisyklės. Tad Prezidento institucijos bandymas suaktyvinti savo veiklą, kuri kartais peržengia Konstitucijos rėmus, manyčiau, demokratijos santalkai

atneša tam tikrų nuostolių. Manau, kad vykdomoji valdžia – turiu galvoje premjerą – nepagrįstai dažnai žvalgosi į prezidentūros pusę. Visų pirma, Prezidentas yra konstitucinės sąveikos garantas, kas garantuoja ir politinį stabilumą šalyje plačiaja prasme. Antras dalykas, Prezidentas turėtų suvokti, kiek jis gali kištis arba bandyti įtakoti operatyvinius vykdomosios valdžios klausimus. Suvokti, kiek reikia kištis į elektifikacijos, melioracijos ir panašius reikalus, ir kiek suitelkti ties strateginiais dalykais – reformų masto, integracijos ir tarptautines struktūras. Aišku, kad klausimų šiuo atveju yra daugiau nei atsakymų. Tačiau nei A. Brazausko, nei V. Adamkaus prezidentavimo atvejai nėra kraštutiniai. Tikriausiai Lietuvos žmonių kraštutiniai atvejai dar laukia ateityje – galime turėti ir ypač radikalų ar agresyvių Prezidentą, galime turėti ir labai pasyvių bei menkavertį valstybės vadovą.

Dabartinėje valdžių triadoje Prezidento nuomonė būna lyg ir galutinė. Kartais atrodo, kad aukščiau jautik Dievas. Ar atsirandančios institucinės priešpriešos neturėtų aktyviau reikštis Konstitucinis Teismas?

A.L. Šis klausimas turi nemažiau prasmės. Yra tam tikros politinio žaidimo taisyklės. „Lietuviškosios“ teigia, kad Konstitucinis Teismas (KT) savo išaiškinimus teikia tik tuomet, kai kas nors į jį kreipiasi. Vienintelis rimtas atvejis buvo

Antrasis po Nepriklausomybės atkūrimo Lietuvos Valstybės prezidentas Valdas Adamkus

1997-98 m. sandūroje, kai į KT kreipėsi G. Vagnoriaus Vyriausybė dėl programos vykdymo. Šiuo atveju buvo bandyta išaiškinti Prezidento galias ir statusą vyriausybės formavimo procese. Tai vienintelis atvejis ir šiuo požiūriu konstitucinė doktrina dėl institucinių galių yra nedaug ką pasakiusi. Manau, kad dar bus ne vienas kreipimasis į KT būtent dėl institucijų sąveikos. Pirmiausia dėl Prezidento ir Vyriausybės sąveikos, kadangi šiuolaikinė politologija jau yra ne kartą teigusi ir įrodžiusi, kad šiandien vykdomoji valdžia yra pati aukštingiausia, besistengianti nugriebti didelę dalį iš įstatymų leidžiamosios bei teisminės valdžios. Tad tas funkcijas ir ribas sukontroliuoti yra labai sunku. Dar didesnė konfliktų ar nesusipratimų galimybė atsiranda tose šalyse, kuriose Konstitucija fiksuoja „dvigalvę“ vykdomąją valdžią. Dar labiau problemą sukelia tie atvejai, kai Prezidentas ir premjeras turi tokios pat prabos teisėtumo pagrindą. Turiu galvoje atvejus, kai Prezidentas renkamas tiesioginiuose rinkimuose, o ir Vyriausybė, kuri išeina iš tiesiogiai rinkto parlamento iščių, irgi turi tokį pat tautos pasitikėjimo mandatą. Ir labai dažnos yra situacijos, kai tos dvi galvos nelabai nori viena kitos girdėti, o tada ir kalbėtis yra labai sunku. Lietuvoje esame turėję įvairios patirties, ji, beje, leistų teigti, kad politinės kultūros lygis nėra žemas.

Tačiau turime kitą bėdą.

Nors Lietuvoje visi žino, kad Prezidento atsakomybė ir iniciatyvos esti gana ribotos – dažniausiai prasideda ir baigiasi deklaracijomis, nieko rimtesnio negalint padaryti – tačiau kiti politinio teatro dalyviai būtinai stengiasi pirmiausia reaguoti ir sužinoti Prezidento nuomonę. Keisčiausia, kad su ta nuomone besąlygiškai sutinkama, *a priori* demonstruojant, kad bus sutinkama su bet kokia Prezidento pozicija, nesvarbu, kokia ji bus. Tai susiję su populiarumo – daugelis mūsų politikų prisitaiko prie iki šiol mėgstamų prezidentų nuomonių, kad patys labiau patiktų rinkėjams. Nemanau, kad tai yra gerai. Dar ir todėl, kad turime prezidentūros ar Prezidento užnugario problemą. Mūsųose prezidentūra formuojama neturint jokių tradicijų, jokių taisyklių.

Prezidento A. Brazausko laikais tą struktūrą net buvo sunku vadinti prezidentūra – glaudėsi viename Seimo fligeliu, buvo savotiškai užgulta. Gi Daukanto aikštės rūmuose prezidentūra išlapojo lyg į naują vazoną perkelta gelė. Kalbant rimtai – pirmasis G. Vagnorius prašė apie „prezidentūrelių“ užkulisinius žaidimus. Ar juos pastebėjo ir rimtai vertino politologai?

A.L. Dažnai į ekspremjero G. Vagnoriaus veiklą žiūrėdavau skeptiškai. Taip pat žiūrėjau, kai jis prabilo apie „prezidentūreles“, kurios daro įtaką ar žadina tam tikras įtampas. Tačiau kaskart grįždamas prie tos minties, galvoju, kad tos kalbos nebuvo be pagrindo. Tai buvo konfliktinės situacijos pavyzdys, kuris puikiai įrodo, kiek įtakos politiniame gyvenime turi ne Prezidentas, o jo užnugaris. Tame yra pavojaus. Juk iš kur pas mus atsiranda prezidentūra? Dažnai ten buvo surinkti gana atsitiktiniai žmonės, kurie liko nuo suformuoto parlamento stalo ir panašiai.

O kodėl prezidentūra „su-reikšmėjo“, kai išsikėlė iš parlamento? Žmonės dažniausiai ilgai susitapatina su ta struktūra, kurioje dirba. Tai vadinamoji institucinė socializacija. Susitapatindamas žmogus pakyla į pačios institucijos reikšmę kitų vertintojų akyse.

Ar galima teigti, kad mūsų konstitucinė sandara suteikia labai daug galimybių reikštis kažkokiam konkrečiam asme-

niui, esant stipresniam nustelbti net instituciškai pajėgesni pareigūną?

A.L. Taip, pas mus mėgstama pašūkauti apie demokratinę teisinę valstybę, tačiau postkomunistinėse valstybėse išlikęs stiprus polinkis ignoruoti, defliuoti įstatymą. Ne tik žmonėms, bet ir kai kuriems valstybės veikėjams ne visada iki galo pavyksta suvokti valdžios sąrangos ir sąveikos problemas. Dar blogiau, kad ir lietuviškosios partijos nėra sukurios aiškių tarpusavio žaidimo ir elgesio valdžioje taisyklių. Padėti sunkina dar ir tai, kad partijos smarkiai ir dinamiškai keičiasi valdžios olimpe, o ši kaita suteikia gerą dirvą neprognuojamoms situacijoms. „Senesnės“ partijos – o Lietuvos sąlygomis ir jos labai „jaunos“ – yra labiau prognozuojamos, o tai politikoje turi aukso vertę. Kai taip nėra, tai gyventi ir veikti yra gana sudėtinga. Juolab kad gyvenimas pusiau prezidentizmo sąlygomis pats savaime yra daug sudėtingesnis nei gryno prezidentizmo ar parlamentarizmo sąlygomis.

Mūsų politinė sankloda gerokai apsunkina žmonių samonę, jie sunkiai suvokia institucijų veikimo ribas, tų institucijų vadovų galimo ir leistino elgesio ribas, jų veiksmų logiką.

Ar galėtume prognozuoti, kad aktyvaus Prezidento „mada“ gali persiduoti ir po poros metų vyksiančiuose šalies vadovo rinkimuose?

A.L. Mados dažnai keičiasi, bet politikoje yra svarbiausia laikytis rinkiminių pažadų. Prezidentą V. Adamkų galima ir reikia gerbti vien už tai, kad jis nuosekliai bando laikytis savo rinkiminių pažadų – būti aktyviu ir politikoje galinčiu kažką įtakoti Prezidentu. Jis to laikosi vi-sais savo sprendimais. Kitas klausimas – kiek jam tai pavyks-ta? Sakyčiau, kad didesnės dalies pažadų įgyvendinti nepavyks-ta. Vien todėl, kad jis neturi tam galimybių. Vis tik V. Adamkus labai aukštai iškėlė kartelę būsimiesiems prezidentams ir ją nuleidinėti būtų gana sudėtinga. Juolab, kad istoriškai Lietuvoje yra paveldėtas tvirtos rankos Prezidento įvaizdis: galintis daug, galintis padaryti tvarką, pagerinti žmonių gyvenimą. Manau, kad rinkimų kampanijoje vyraus ryžtingų, drąsių, žinančių ir gebančių kandidatų įvaizdis.

(pabaiga kitame nr.)

JOACHIM TAUBER

Hitlerio-Stalino pakto priešastys ir padariniai

2

(atkelta iš 3 psl.)

Sovietų Sąjungai izoliacijos, susiklosčiusios po Miuncheno sutarties sudarymo, Stalinui nebūtų likę nieko kito, kaip tik prisidėti prie garantijų, jei toks britų klausimas būtų pasiekęs Maskvą. Tačiau kartu Stalinas įgijo kitą veiksmų laisvę, t.y. galėjo tapti „Europos likimo teisėju“. Jis suvokė tokią galimybę ir netgi aktyviai siekė, kad Anglija suteiktų vienašališkas garantijas; tai įrodo vienas iš esminių įvykių išvakarėse prieš 1939 m. kovo 31 d. posėdį Žemuosiuose rūmuose.

Tos dienos popietę britų užsienio reikalų ministras lordas E. Halifaxas priėmė sovietų pasiuntinį Ivaną Maiskį ir supažindino jį su N. Chamberlaino ketinimais. Jis taip pat paklausė, ką Sovietų Sąjunga mananti apie garantijas ir ar premjeras (N. Chamberlainas) popietiniame parlamento posėdyje galėtų pareikšti, kad Rusija palaiko tokią britų politiką. Nors diplomatai ir anglų spauda jau keletą dienų laukė tokio žingsnio, I. Maiskis teisinosi pirma turįs gauti nurodymą iš Maskvos. Kadangi taiki sovietų politika lyg niekam ir nekėlė abejonių, N. Chamberlainas pareiškė, kad rusai žieda paramą. Kitą dieną TASS'as paneigė šį pareiškimą ir pabrėžė, jog sovietų politikai neturi jokių išipareigojimų.

Šiuos įvykius pirmą kartą aptaręs ir interpretavęs mano mokytojas Karlas Heinzas Ruffmannas neabejodamas teigia: 1) Stalinas puikiai suvokė tas galimybes, kurias jam suteikė vienašališkos britų garantijos; 2) I. Maiskis elgėsi ramiai, kad Rusijai niekas taip nerūpėjo, kaip britų išipareigojimai Lenkijai, prie kurių ji

pati neturėtų prisidėti; 3) taigi Stalinas įgijo nenuginčijamą argumentą, galiausiai jam leidusį tapti derybų su Hitleriu partneriu; 4) nepaisant to, ir toliau išliko galimybė prisidėti prie Vakarų valstybių; 5) Sovietų Sąjungos saugumui bet kurio atveju nebuvo skirto, su koku partneriu sudaryti sąjungą.

Kitais žodžiais tariant, sovietų politika dabar turėjo dvi alternatyvas. Prie ko dėsisi SSRS, priklausė nuo kitų, ypač nuo Hitlerio.

Paktas

Nesunku suprasti, kokio partnerio Stalinas pageidavo deryboms – Hitlerio. Nesigilinant į diplomatinis veiksmus galima konstatuoti, kad Stalinas nuo 1938 m. rudens (t.y. nuo Miuncheno sutarties) kalbėdamas apie ekonominius klausimus siekė platesnių derybų su reichu. Garsiąją kalbą, pasakytą 1939 m. kovo 10 d., jis baigė tokiais žodžiais: „Reikia toliau valdyti atsargiai ir nesuteikti galimybės karo provokatoriams, kurie yra įpratę kaštonus iš ugnies traukti kitų rankomis, įvelti mūsų šalį į konfliktą...“ Nors vėliau Stalinas ir Viačeslavas Molotovas šią kalbą (dėl cituoto sakinio pavadintą „kaštonine kalba“) apibūdino kaip pasiūlymą Vokietijai derėtis (neabejotinai taip ir buvo), mes turime suprasti, kad kovo 10 d. Stalinas dar nebuvo Hitlerio derybų partneris. Po britų garantijų kilo įvairių įtarimų, paaiškinančių Rusijos intencijas. Svarbiausia jų tikriausiai buvo užsienio reikalų ministro M. Litvinovo, kovotojo dėl kolektyvinio saugumo, atleidimas (noredama apjuodinti nacių propaganda jį vadino „žydu Finkelšteinu“) ir V. Molotovo atėjimas į šį postą. Jo pasiūlymas dėl ekonominių derybų, kurį jis pateikė vos užėmęs postą, turėjo abiem valstybėms pirmiausia sukurti politinę bazę. Tai formavo naujas išeities galimybes.

Kartu Maskva, nenutraukdama ryšių su Vakarais, dar labiau apsaugojo savo pozicijas. Tuo tarpu Anglijoje opozicija atkakliai reikalavo į Lenkiją suteiktas garantijas įtraukti ir Sovietų Sąjungą, todėl N. Chamberlainas norom nenorom pradėjo derybas su Stalinu. Pokalbių metu išryškėjo nauja rusų savimonė: buvo reika-

laujama teisės į intervenciją tarp Rytų Europos valstybių, netgi „netiesioginės agresijos“ atveju, bei veiksmingos karinės konvencijos sudarymo. Visa tai dar kartą rodo, kad dėl anglų suteiktų garantijų Sovietų Sąjungos padėtis iš esmės pasikeitė. Net jei Vakarų valstybės būtų nusijungusios į Maskvą ne tokio žemo lygio delegaciją (dėl to joms dažnai priekaištaujama), vargu joms būtų pavykę sudaryti sutartį su Stalinu, kadangi derybos su Anglija ir Prancūzija Sovietų Sąjungai buvo tik priedanga: laukta Hitlerio, ir jo nereikėjo per ilgai prašyti.

Britų suteiktos garantijos vokiečių diktatoriui buvo skaudus smūgis; dabar jis turėjo atsisivelti į tai, kad jo žygis į Rytus, tai yra įsiveržimas į Lenkiją, galėtų įtraukti Vokietiją į karą su Vakarų valstybėmis. Kartu ir minimalistinis planas – bent jau ne prieš Angliją – pakibo ore. Atsakymas nuo Lenkijos užpuolimo jam, įpykusiam jau vien dėl to, kad Sudečių krizė Miunchene buvo sureguliuota taikiu būdu, nesuteikė jokios alternatyvos. Likus kelioms dienoms iki 1939 m. rugsėjo 1-osios Hitleris būgštavo, kad „kokia nors kaulė pasiūlys tarpininkauti“, o tai galėjo sukliudyti sunaikinti Lenkiją. Nors Vokietijos vyriausybė būtinai norėjo karo, vis dėlto ji nedaug iš ko turėjo rinktis. Kadangi buvo aišku, kaip Vakarų valstybės elgsis Lenkijos užpuolimo atveju, Hitleris vien dėl greičiausios sovietų paramos Lenkijai ir Vakarams kreipėsi į Maskvą. Jakobas Burckhardtas, Tautų Sąjungos komisaras Dancige, perpasakojo tą vėlyvos 1939 m. vasaros dieną Hitlerio paskelbtą, gerai jo ketinimus atspindintį pareiškimą: „Viskas, ko aš imuosi, yra nukreipta prieš Rusiją, bet jei Vakarai yra per kvaili ir akli, kad tai suprastų, aš būsiu priverstas susitarti su rusais, sumušti Vakarus ir tuomet po jų pralaimėjimo surinkęs visas jėgas vėl atsigręžti prieš Sovietų Sąjungą“. Hitleris, jo paties žodžiais tariant, sudarė paktą „su šėtonu, norėdamas išvaryti vėlnią“.

Iš tikrųjų jis buvo patekęs į tokią padėtį, kuri nesuteikė kitų galimybių. Griežtu nusistatymu Lenkijos atžvilgiu 1939 m. jis pats įvarė save į kampa.

(bus daugiau)

SVEIKATOS KERTĖ

Dirgliosios žarnos sindromas

(pradžią praeitame nr.)

Todėl liga diagnozuojama tik tada, kai ištyrus žarnyną rentgenu bei endoskopiniu aparatu pokyčių nėra, išmatų ir kraujo vaizdas būdingas sveikam žmogui, bet ligoniui vis tik kartojasi tipiški simptomai. Tačiau jei išmatose pastebėjote kraujo, viduriuojate daugiau nei tris dienas, karščiujate, pilvo skausmas neišnyksta ir kartojasi, reikia susirūpinti rimtai, nes šie simptomai nebūdingi dirgliosios žarnos sindromui. Jam būdingi tokie požymiai:

- Dažniausiai prasideda apie 30 gyvenimo metus.

- Liga gali prasidėti po virškinamojo trakto uždegimo ar gydymo bakterijas naikinančiais preparatais.

- Maitinimosi pokyčiai gali lengvinti ar sunkinti ligos eigą. Liga ypač paūmėja moterims prieš menstruacijas.

Kaip palengvinti ligos paūmėjimo laikotarpį?

Jokių medikamentų, tiesiogiai veikiančių ligos priežastis, kol kas nėra atrasta, nes šios priežastys tiksliai nežinomos. Kai kuriais preparatais galima tik pašalinti simptomus, pvz., vartoti kai kuriuos liuosuojančius preparatus, kai vargina vidurių užkietėjimas, ar viduriavimą stabdančius, kai viduriuojate. Tačiau prieš vartodami bet kokį preparatą būtina pasitarkite su gydytoju, kad dar labiau nepablogintumėte ligos eigos.

NAUJOS KNYGOS

Artūras Tereškinas KŪNO ŽYMĖS: SEKSUALUMAS, IDENTITETAS, ERDVĖ LIETUVOS KULTŪROJE, Vilnius: Baltos lankos, 2001, –176 p.

Šiandieniniame mene itin dažnai įvairiausiomis formomis vaizduojamas kūnas, kūrinių dalimi tampa įvairios jo dalys ar apytakos produktai: šlapimas, išmatos, kraujas ir t.t.

A. Tereškino knyga taip pat galėtų priskirti šiai „kūno gražinimo“ bangai, tačiau autorių domina ne fiziologinių reiškinių buvimas mene, bet kūno kalba kaip tekstas: „Kūnas yra vieta, kurioje išpaudžiami įvairūs ženklai ir žinios. Kūnuose ieškome tapatybės požymių. (...) Tačiau kūno ženklai ne tik padeda atpažinti, bet ir paverčia kūną tekstu“. Lietuvių skaitytojai turėtų būti įdomu tai, kad autorius, remdamasis Vakarų teoretikų ir kultūrologų darbais, analizuoja seksualumo, viešos erdvės, kūno kalbos temas Lietuvos kultūros kontekste.

Pirmoji knygos dalis „Kūno archeologija“ nukelia mus į Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikus ir pasakoja apie mūsų didikų ir valdovų kūnus. Čia pradedama analizuoti su seksualumu susijusi pasaulėjautos raida, asmens vietos istorijoje ir pasaulyje suvokimo kaita.

Remdamasis istoriniais šaltiniais A. Tereškinas rekonstruoja oficialiai dorovingos ir asketiškos, iš tiesų – hedonistinės, apsirijusios ir ištvirkusios visuomenės gyvenimo modelį. Antroji dalis – „Žvilgsniai, galios, nutylėjimai“ skirta tautiškumo ir seksualumo sąvokoms.

Remdamasis Maironio poezija, autorius analizuoja XIX amžiaus Lietuvos tautinio mentaliteto ypatybes, tuo metu sukurta tautą, kaip „aistringą vyrišką broliją“ ir kaip šios nacionalinės vyriškumo normos persikelia į šių dienų žiniasklaidą.

Trečioji dalis – „Vieši žaidimai intymiose vietose“ analizuoja šiandieninės mūsų visuomenės sugebėjimą išviešinti pačius subtiliausius ir intymiausius žmogaus gyvenimo dalykus.

Jūratė Dusevičiūtė

JAV įvedė tranzito vizas

Rusijos piliečiams

Maskvą nustebino Amerikos valdžios sprendimas įvesti tranzito vizas Rusijos piliečiams.

Kaip pareiškė oficialus Rusijos URM atstovas Aleksandr Jakovenka, Maskva „imsis adekvачių priemonių“.

„Amerikos piliečiams, vyks-

Net 60 proc. visų pasaulio gyventojų bent kartą teko patirti šio sindromo priepuolį.

Siūlome keletą patarimų kaip elgtis

Jei manote, kad liga paūmėja dėl streso, kreipkitės į specialistus dėl relaksacinės terapijos. Išbandykite refleksoterapiją ar hipnoterapiją, aromaterapiją, akupunktūrą, jei nepadeda įprastos relaksacinės priemonės: dušas ar karšta vonia, raminašios arbatos ir kt.

Jei paūmėjo pakeitus maistą, stenkitės kuo greičiau koreguoti dietą: riebių maistą keiskite mažai riebalų turinčia žuvimi, daržovėmis. Juos troškinkite garuose, venkite keptų produktų. Jei vargina vidurių užkietėjimas, gerkite daugiau skysčių, vartokite daugiau daržovių ir vaisių, nes juose gausu skaidulų, atsisakykite arbatos, nuolat sportuokite, nes tai skatina žarnyno judesį didesnę aktyvumą. Valgykite dažnai, bet mažas porcijas.

Jei vargina viduriavimas, reiktų vengti maisto, turinčio daug skaidulų. Gali padėti pipirmėtės arbata, rozmarinas, valerijonas, ramunėlės, citrinų balzamas ar alijošius, kurie slopina žarnyno susitraukimus ir mažina spazmus. Be to, po ilgo viduriavimo sutrinka žarnyno mikrofloros sudėtis. Ją atstato acidofilinių bakterijų preparatai, kurių galima įsigyti vaistinėse.

Dr. R. B.

Ryžių kamuolėliai

250 g krabų lazdelių,
5 kiaušiniai,
220 g konservuotų kukurūzų,
100 g tarkuoto sūrio,
majonezo, prieskonių.

Ryžius išvirkite vandenyje su prieskoniais. Išvirkite kietai kiaušinius. Sumalkite mėsmale krabų lazdeles, kukurūzus, ryžius ir kiaušinius. Po to įdėkite majonezo ir išmaišykite. Iš gautos masės formuokite kamuolėlius 2-3 cm skersmens ir juos apkočiokite tarkuotame sūryje. Patiekiami plokščioje lėkštėje puošti žalumynais bei paprikos gabalėliais.

Vištos šlaunelės įdarytos su grybais

4 vištos šlaunelės,
500 g pievagrybių,
2 svogūnai,
200 g tarkuoto sūrio,
1 kiaušinis,
2 skiltelės česnako,
100 g majonezo,
druskos, pipirų,
vištienos prieskonių.

Nuo šlaunelių labai atsargiai nuimame odelę. Mėsą atskiriame nuo kaulų, supjaustome kubeliais ir sumaišome su kiaušiniu. Grybus ir svogūnus

smulkiai supjaustome ir apkepiame aliejuje. Kepant pasūdomė, papipiriname, bei įberame vištienos prieskonių. Paruoštus grybus išmaišome su vištienos gabalėliais ir tarkuotu sūriu. Šiuo faršu įdarome vištienos šlaunelių odelę ir kraštą užtvirtiname mediniu smeigtuku. Česnaką labai smulkiai sukopame ir sumaišome su majonezu, tada šiuo majonezu aptepame šlauneles ir pastatome kepti į orkaitę. Kepame 250°F temperatūroje apie 30 min.

Geras „Lituanicos“ futbolininkų pasirodymas - užimta trečia vieta

Chicagos lietuvių futbolo klubo „Lituanica“ vyrų futbolo ekipa kovo 4 d. pasibaigusį „Metropolitan“ lygos šalies futbolo pirmenybių aukščiausioje grupėje iškovojo prizinę trečiąją vietą. Tokio didelio laimėjimo, žaidžiant salėje, mūsiškiai dar nebuvo pasiekę per visą penkiasdešimtmetį. Nors lauko futbole lietuviai vieną kartą, 1992-aisiais, yra tapę Chicagos ir apylinkių čempionais.

„Lituanicos“ ekipa paskutinėse sezono rungtynėse sukovėjo lygiomis 1:1 su vokiečių „Schwabens“. Tačiau šios rungtynės neturėjo įtakos pasiekė lėtelėje. Jeigu būtų pralaimėjusi arba lygiomis sužaidusi serbų komanda, o lietuviai būtų sugriebę pergalę, tada mūsų vyrams dar buvo proga atsisistoti antroje vietoje. Tačiau serbai, nors ir labai sunkiai, įveikė „Pegasus“ ekipą ir atėmė mūsiškiams viltis dėl aukštesnio apdovanojimo.

Lietuvių ir vokiečių klubų susitikimas vyko jau visai vakare, kuomet kiti keturi susitikimai buvo sužaidę. Gal dėl to mūsų vyrai šį kartą žaidė lyg ir apsnūdę ir nebuvo linkę aštriau kovoti, nes ir pergalės atveju aukščiau pakilti nebuvo galima. Po be įvarčių pasi-

baigusio pirmojo kėlinio, antroje pirmieji pasižymėjo vokiečių klubo atstovai, kurie žaidė tikrai energingai ir agresyviai. Likus penkioms minutėms iki rungtynių pabaigos, geriausias lygos įvarčių mušėjas Laimonas Bytautas, populiariai vadinamas „Bite“, pasekmę išlygino.

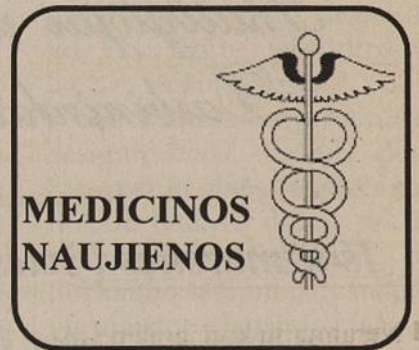
Ir nors lietuvių publika labai garsiai mūsiškius ragino, net ir jų garbei dainas dainavo, tačiau daugiau įvarčių į varžovų vartus nekrito. Lietuviai liko nenugalėti per 8 rungtynes, nes vienintelę nesėkmę lietuviai patyrė tik pirmame salės futbolo pirmenybių susitikime. Vėliau mūsiškiai pasiekė 4 pergalės ir tiek pat kartų sužaidė lygiomis, pelnydami 16 taškų ir 32:29 įvarčių santykį. Iš tų 32 įvarčių net 13 pelnė Bytautas, kuris tuoj pat po paskutinių rungtynių gavo geriausiojo „major“ diviziono įvarčių mušėjo prizą.

Kitą didelę taурę už trečiąją vietą atsiėmė klubo pirmininkas Albertas Glavinskas. Visi žaidėjai ilgą laiką aikštėje ir už jos ribų džiaugėsi šia taure, kurią davę paliesti tai padaryti norinčiai publikai. O vėliau, eidami į pergalę skirtą pobūvį „Odeum“ pastato viršuje, visi skandavo „Lie-tu-va, Lie-tu-va“. Daugelio žaidėjų, vadovų ir

Vyskupo Motiejaus Valančiaus jubiliejui paminėti skelbiamos

(atkelta iš 1 psl.)
kūrybą ir (ar) skelbtas idėjas, pasirinkta tema. Pvz.: „Blaivybė M. Valančiaus raštuose“; jo apysakų inscenizavimas; literatūros veikėjų posakiai su iliustracijomis; jo kalbos žodyno, liaudies išsireiškimų paaiškinimai-pamokos; tautosakos, patarlių iliustracijos; šiomis temomis žaidimai; ir kt. Tai galėtų būti elektroninis puslapis, CD-ROM, kompaktinė plokštelė, vaizdažuostė, muzikos, teatro, vaizdinio meno ar rašto žodžio kūrinys, plakatų-reklamų serija, „komiksų“ knygelė ar kitas originalus darbas.

Detalias informacijas teikia PLB vicepirmininkė kultūros reikalams Laima Žliobienė, 1500 Lake Shore Dr. South, Barrington, IL 60010 USA, el. paštas: lzlioba@hotmail.com ir Gabrielius Žemkalnis, PLB atstovybė Lietuvoje, Gedimino pr. 53, LR Seimo III rūmai, Vilnius 2002, el. paštas: plbav@rc.lrs.lt

Nutukimas gali būti naudingas. Amerikiečių mokslininkai padarė atradimą, kuris privers visiškai naujai pažvelgti į viršsvorio problemą. Gerai žinoma, kad daug amerikiečių kenčia nuo viršsvorio. Kaip praneša NTV, kasmet 230,000 JAV piliečių kreipiasi į medikus, kad iš įvairių kūno vietų būtų nušurbi riebali. Kalifornijos universiteto mokslininkai išmoko iš šių riebalų, kuriuos anksčiau tiesiog išmesdavo, išskirti labai vertingas ląsteles. Šios ląstelės, išlieka per visą individo gyvenimą, formuoja kitų tipų ląsteles ir vaidina svarbų vaidmenį, apsaugant organizmą nuo vėžinių ląstelių. Anksčiau šias ląsteles buvo įmanoma gauti tik iš žmogaus embriono. Atradimo autoriai tvirtina ne tik išmokę išskirti šias ląsteles, bet ir išauginti raumenų bei kaulinį audinį. Šis atradimas atveria puikias galimybes chirurgijoje, kai reikia atstatyti pažeistus kaulinius audinius. Galbūt pavyks išvengti ir svetimų audinių atmetimo reakcijos.

Žmonėms bus pilamas dirbtinis kraujas. Pietų Afrika palaimino įstatymą, pagal kurį kraujo perpylimui galima naudoti dirbtinį kraujo pakaitalą, kuris kol kas perpilamas Europoje ir JAV tik šunims. Šią medžiagą sukūrė amerikiečių biotechnologijos kompanija, išvaliusi karvių kraują nuo baltymų. Jos sudėtyje išliko hemoglobinas, kuris aprūpina organus deguonimi. Kaip praneša agentūra RBN, jo gamintojai garantuoja pacientams, kad šis kraujas padės išvengti rizikos apskrešti kuria nors per kraują perduodama liga, be to, jis tinka bet kuriai kraujo grupei. Ekspertai mano, kad šis dirbtinis kraujas gali būti tik priedas prie natūralaus kraujo jį perpilant, tačiau atskirais atvejais rajonuose, kuriuose nėra pakankamai kraujo atsargų, jis gali būti naudojamas ir kaip tikras kraujo pakaitalas. Verta pažymėti, kad PAR tapo pirmąja šalimi pasaulyje, kuri ryžosi naudoti dirbtinį kraują.

Atrastas preparatas, slopinantis marichuanos poveikį žmogui. JAV valstybinio instituto, tiriančio piktnaudžiavimą narkotikais („National Institute on Drug Abuse“, NIDA), mokslininkai oficialiai patvirtino, kad chemiškai blokuojant tam tikrus smegenų receptorių - smegenų žievėje esančius proteinus - galima panaikinti arba bent jau susilpninti žudantį marichuanos poveikį. Tyrimai su gyvūnais parodė, kad smegenis veikia specifinis aktyvus marichuanos ingredientas tetrahidrokanabinolis (THC), reakcijos metu prisijungiantis prie smegenų receptorių. Tyrimo metu mokslininkai panaudojo cheminį mišinį, pavadintą SR141716, atrastą Prancūzijos vaistinio Sanofi-Synthelabo. Mišinys prisijungia prie smegenų receptorių ir taip apsaugo jį nuo kenksmingo THC prisijungimo. Mokslininkai sako, kad smegenų žievėje esantys proteinai yra labai glaudžiai susiję su mąstymu, dėmesio sutelkimu, atmintimi bei koordinacija ir juos pažeidus sutrinka informacijos įsisavinimas bei padidėja apetitas. Taigi, preparatas SR141716, pasak mokslininkų prognozių, ateityje padės gydyti nuo pripratimo prie „žolės“, bus vaistas nuo nutukimo, o taip pat ir tokių psichinių ligų, kaip šizofrenija.

Chicagos „Lituanicos“ komandų vadovai ir futbolininkai, laimėję „Metropolitan“ lygos „major“ diviziono pirmenybių III-ją vietą, su iškovota taure kovo 4 d.

Ed. Šulaičio nuotr.

Reuters

Skaitytojai rašo "Darbininkui"

Iš užmaršties į šviesą

Kai aš buvau 8 ar 9 metų, skaičiau knygoje straipsnelį apie Patriką. Jis buvo airis, mylėjo savo tėvynę Airiją ir siekė jai laisvės. Tą žmogų vadino patriotu. Vėliau aš skaičiau apie aušrininkus, varpininkus, viltininkus ir žinojau, kad jie buvo Lietuvos patriotai.

Pradžios mokyklą lankiau gretimame Vieštartų kaime. Mano tėvas buvo mokytojas. Seinų "Žiburio" gimnaziją lankiau ir baigiau Lazdijuose. Po to pasklidome į visas puses. Susitikdavome Lazdijuose per Kalėdas, Vėlykas ir vasaros atostogas.

Antrojo Pasaulinio karo metu ne savo noru turėjau palikti Lietuvą, nes nenorėjau pamatyti Uralo ir Sibiro. Visą laiką ieškojau senų draugų ir savo krašto žmonių.

Po Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sužinojau, kad didžioji dalis draugų yra mirę, arba žuvę tremtyje ar kovoje su priešais. Apie kai kuriuos negalėjau nieko sužinoti.

Skaitydamas apie "...izmus" Lietuvoje ir apie žmonių bėgimą iš Tėvynės, galvojau, kaip prisidėti prie Lietuvos išsilaikymo trečiajame tūkstantmetyje.

1995 metais, kai kun. M. Gustaičio vidurinė mokykla, Lazdijuose, kuri save kildina iš Seinų "Žiburio" gimnazijos, šventė 75 metų sukaktį, aš pasiūniau jiems pasveikinimą ir pasiūliau, kad žuvusiems už Lietuvos laisvę gimnazijos auklėtiniais būtų pastatyta paminklinė lenta ir tų laisvės kovotojų vardai aukso raidėmis šviestų jaunajai kartai apie Tėvynės meilę ir laisvės kovas.

Po to, su gerų žmonių pagalba, pavyko susisiekti su Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru, kuris susidomėjo šiuo projektu ir pradėjo iš archyvų rinkti medžiagą atminimo lentai Lazdijuose.

Pagaliau, 2000 metams baigiantis, medžiaga buvo surinkta ir perduota lentos gamyklai Alytuje. Prieš pat 2000 m. Kalėdas juodo granito lenta buvo pakabinta ant M. Gustaičio vidurinės mokyklos rūmų sienos Lazdijuose.

Iškilmingas lentos atidarymas įvyko 2001 m. sausio 13 dieną. Prie lentos stovėjo šaulių garbės sargyba. 10 val. ryto buvo pamaldos bažnyčioje, po to keli šimtai žmonių susirinko prie lentos. Lentą atidengė dr. Gražina Palionienė ir Sibiro tremtinys. Pašventino parapijos klebonas dekanas kun. G. Dovydaitis. Buvo perskaitytas šiai progai mano atsiųstas pasveikinimas. Kalbėjo Sibire žuvusio mokytojo Vinco Launikonio sūnus ir dr. Gražina Palionienė. Vinco Žaliaduonio sūnus sakė, kad dar šiandien gyvena savo motinos pavarde. Moksleiviai deklamavo eilėraščius, tremtinių moterų choras dainavo partizanų dainas. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro atstovė R. Trimonienė sveikino savo įstaigos vardu. Iškilme gražiai organizavo ir pravedė M. Gustaičio vidurinės mokyklos direktorė R. Giedraitienė ir mokytojai.

Tie, kurių vardai yra įrašyti į lentą, yra: trys mokytojai, žuvę Sibire: Jonas Navickas, Borisas Zefas ir Vincas Launikonis; likusieji yra buvę gimnazijos mokiniai, žuvę Lietuvoje arba Sibire: Jonas-Petras Aleščikas, Benediktas Labėnas, Vincas Žaliaduonis, Vitas Blažonis, Vytas Bučinskas, Vytautas Buračiauskas, Vladas Grėbliūnas, Jonas Jančė, Vytautas Kvedaras, Juozas Kankevičius, Alfonsas Maksimavičius, Algimantas Paliutis, Ferdinandas Paliutis, Alfonsas Petruškevičius, Jonas Petruškevičius, Jonas Rėkus, Antanas Šalaševičius, Zigmas Šerkšnas, Juozas Šumlinskas, Vytautas Vabalas, Juozas Vabuolas, Juozas Vailionis, Vladas Vailionis, kun. Jonas Daugėla, Otonas Kocėnas, Vincas Liaukaitis-Liaukėvičius, kun. Juozas Marčiukonis ir Albinas Paciukonis.

Iš kapų užmiršties, iš archyvų ir žmonių atsiminimų prikelti ir pagerbti virš 30 laisvės gynėjų. Keletas šimtų moksleivių sužinos apie laisvės kovas, apie pasiaukojimą, žūtį, išdavimą ir pagarbą žuvusiems.

Būtų gerai, kad atminimo lenta gautų tinkamą vietą mokyklos

rūmų viduje. Čia jai būtų saugiau nuo šalčių, vėjų, lietaus ir saulės švitinimo. Rūmų viduje Lietuvos istorijos mokytojas/-a galėtų vieną pamoką per mokslo metus su kiekviena savo klase praleisti prie atminimo lentos. Tai daug prisidėtų prie patriotiškumo ir patriotiškumo ugdymo. Ir, jeigu tai būtų daroma visoje Lietuvoje, kai atminimo lentos bus sukurtos visose vidurinėse mokyklose, kokį skirtumą tai padarytų auklėjime ateinančios kartos! Jų žūtis teipareigoja jaunimą siekti šviesesnės ateities.

Techninį šios lentos pagaminimą finansavo buvusieji šios gimnazijos auklėtiniai, gyvenantys JAV ir Kanadoje. Tai: Jonas Kardokas, T.P., Aleksandras Karaliūnas (jis auکوjo ir surinko 75% visos sumos), dr. Regina Padleskienė-Sadauskaitė, dr. Antanas Danys-Dulskas, Birutė Razminienė-Bradauskaitė, Jonas Petronis, Vacys Saliklis, Jonas Vaznelis, Julius Panka, Aldona Vaitonis ir Danutė Staškevičienė-Bobėnaitė. Jų jautrus prisidėjimas padėjo įgyvendinti šią idėją.

Tadas Palionis,
Madison, WI

"Darbininko" redakcijai

Gerbiamieji,

2001 m. balandžio 6 d. "Darbininko" 14 numeryje, Gabrielės Miksen straipsnyje (7 psl.) "Boston, MA, Vasario 16-osios minėjimas" yra parašyta, kad Bostono lituanistinei mokyklai "JAV LB skyrė 6,200 dol., Lietuvių Fondo Švietimo taryba skyrė 800 dol.". **Lietuvių Fondas** (kuris jokios Švietimo tarybos neturi) **Bostono mokyklai paremti skyrė 6,200 dol.** JAV LB skirtos sumos nežinome. Lietuvių Fondas jau daugelį metų dosniai remia lituanistinį švie-timą ir labai gaila, kad tokios Lietuvių Fondo paramą nuvertinančios sumos pasirodo spaudoje. Jau eilė metų, kaip Lietuvių Fondas skiria kasmet po 60,000 dol. JAV-ose lituanistinėms mokykloms paremti.

Būkite malonūs ištaisyti spaudoje padarytą klaidą. Su dėkingumu ir nuoširdžiais linkėjimais džiaugsmingų Šv. Vėlykų, pagarbiai

Alė A. Razmienė,
Valdybos sekretorė/reikalų vedėja

"LUKoil" vadovas kaltina konkurentus Lietuvoje JAV senatoriaus pareiškimų organizavimu

(atkelta iš 1 psl.)

"Williams International" padalinio Lietuvoje "Williams Lietuva" atstovo spaudai Dariaus Šilo teigimu, V. Alekperovo pareiškimus apie konkurentus Lietuvoje liudija, kad "LUKoil" iki šiol neatsisakė ketinimų kontroliuoti JAV bendrovės valdomą "Mažeikių naftos" gamyklą.

"Neaišku, apie kokius konkurentus kalba V. Alekperov, nes

"Williams" į "LUKoil" žiūri kaip į galimą partnerį tiek parduodant "Mažeikių naftoje" pagamintus naftos produktus, tiek perkant iš "LUKoil" žalią naftą", - sakė D. Šilas.

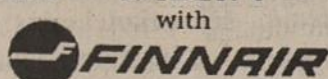
Jis taip pat akcentavo, kad "Mažeikių nafta" Lietuvoje neužsiima mažmenine prekyba degalais ir šioje srityje negali būti konkurentu "LUKoil".

BNS

RigaVen Travel, Inc.

We provide complete Travel Services
VACATIONS - TOURS - CRUISES
WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS

LUFTHANSA
OR OTHER CARRIERS
"Call for Details"

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvų įsteigto ir vadovaujamo

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.

Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-kerių metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarNAVimas, įskaitant

* Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA

* Čekių sąskaitas - asmeniškas ir komercines

* Paskolas - namų, namų remonto,

Home Equity ir automobilių

* ATM naują mašiną ir korteles

* Tiesioginį pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos,

pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos

Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

JAV Lietuvių Jaunimo Sąjunga pristato savo narius

JAV LJS pirmininkė Daina Žemaitaitė jau prisistatė šio laikraščio skaitytojams. Sekant jos pavyzdžiu, prisistato ir kiti JAV LJS valdybos nariai.

Moacir P. de Sa Pereira,
vicepirmininkas visuomeniniams reikalams:

Gimiau Chicagoje, augau Massachusetts valstijoje. JAV LJS nariai, susirinkę Australijoje, mane išrinko būti jų vicepirmininku visuomeniniams reikalams.

Nuo jaunystės Chicagoje, dar besimokydamas Dariaus ir Girėno mokykloje, viešai išsijungiau į organizacijas, kurios stiprino mano ryšį su lietuvybe. Augdamas lankiau Bostono aukštesniąją lituanistinę mokyklą (ir ją baigiau 1992 m.), dalyvavau aktyviai skautų ir atei-

tininkų veikloje, šokau kartu su lituanistine mokykla per šokių šventes. 1994 m., baigęs Phillips Academy gimnaziją, pradėjau studijas University of Chicago. Grįžęs į Chicago, aš prisijungiau prie Akademinių Skautų sąjūdžio, ir nuo 1999 metų esu Korp!Vytis pirmininkas Chicagoje.

Universitete studijuodamas anglų kalbą ir literatūrą, dažnai mastau apie savo tapatybės klausimus. Ėmiau domėtis savo šaknimis ir man vis aiškėjo, kad lietuvybė užima didelę dalį tos tapatybės. Tą patį pastebėjau savo drauguose. Žinodami, kad lietuvybė mums svarbi, nežinojome kaip geriausiai ją išlaikyti. Bet dabar tikiu, kad JAV LJS galės padėti stiprinti tą ryšį, kuris mus vienija.

LIETUVA 2001

Pigiausios kainos skrydžiams į VILNIŲ vasarą iš New Yorko, Chicagos, Los Angeles, Detroito, Clevelando, Floridos ir kitų JAV miestų Finnair ir kitomis oro linijomis.

- Mašinų rezervacijos Vilniuje
- Viešbučiai
- 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

E-MAIL: VYTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas
nuo DURŲ iki DURŲ
Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
APRIL PICK-UP SCHEDULE

April 26	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
April 27	Philadelphia, PA	11-12 noon
April 28	Brooklyn, NY	12-1 pm
	Riverhead, NY	3-4 pm
April 30	Putnam, CT	1-2 pm

For more information please call:
1- 888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$499 r.t.

One way to Vilnius \$325

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

MAY PICK-UP SCHEDULE

May 9	Cape Cod, MA	3:30 - 5:00 pm
May 10	Albany, NY	7 - 8 pm
May 11	Binghamton, NY	9 - 10 am
May 11	Scranton, PA	12 - 2 pm
May 11	Frackville, PA	5 - 6 pm
May 12,13	Baltimore, MD	1 - 3 pm
May 12	Brooklyn, NY	1 - 4 pm
May 13	Bridgeport, CT	8 - 9 pm
May 17	Brockton, MA	3:30 - 5:00 pm
May 18	Lowell, MA	12 - 1 pm
May 18	Lawrence, MA	2 - 3 pm
May 18	Nashua, NH	4 - 5 pm
May 19	Worcester, MA	12 - 3 pm
May 20	Hartford, CT	9:30 - 11 am
May 20	Waterbury, CT	11:30 am - 1 pm
May 21	Kennebunkport, ME	12 - 1 pm
May 22	Norwood, MA	6 - 7 pm
May 23	Putnam, CT	1 - 2 pm
May 23	Providence, RI	4 - 5:30 pm

CONTAINER LEAVES ON MAY 25

Poetę Oną Balčiūnienę-Audronę prisimins

Antrųjų mirties metinių proga

Paulius Jurkus

(pradžią praeitame nr.)

Idomus plagijato klausimas

Vilniuje Balčiūnienę-Audronę dirbo "Kario" redakcijoje. Redaktorius Simas Urbonas davė perrašyti ilgą patriotinę Kosto Kubilinsko poemą. Audronė tuoj atrado nukopijuotą ir savo patriotinę poeziją, kuri buvo atspausdinta "Karyje" 1937 m. Jos vyras Bronius tąsyk tarnavo 5 pėstininkų pulke, ir pulkas tada šventė savo jubiliejų. Ji pulką ir pagerbė savo eilėraščiu. Jo pradžia tokia:

Kęstutėnams

Kai patrankos dundėjo aplinkui,
Nuo gaisrų kai pražydo naktis,
Jūs tėvynę vaduot susirinkot,
Nes laisvė brangesnė užvis

Kur jūs žuvot,
Kryželiai pilkuoja, -
Juos dabina šiandien gėlėmis,
Lietuva laisvės rytu alsuoja,
Lietuva nūn didžiuojas mus -
mis.

I Kosto Kubilinsko patriotinę poemą dabar ir buvo įdėta jos eilėraščių dalis. Taip pat ir Maironio "Jaunosios Lietuvos" II dalis.

Maironį tuoj visi atpažino, o Audronei teko įrodinėti, pasiėmus "Kario" numerį.

Tada "Kario" redakcijoje dirbo ir pirmasis Lietuvos kariuomenės savanoris Stasys Butkus. Po šio karo jis gyveno Brooklyne, taip pat dirbo "Kario" redakcijoje. "Karys" buvo leidžiamas čia ir spausdinamas pranciškonų spaustuvių. Stasys Butkus tada ir davė poetui Kostui Kubilinskiui kieta atsakymą.

Šia proga noriu pasakyti porą žodžių ir apie poetą Kostą Kubilinską. Jis buvo talentingas vaikų literatūros rašytojas. Labai sklandžiai eiliavo, išleido gana daug knygų, knygelių, ku-

Poetės Onos Tamulevičiūtės-Balčiūnienės kapas jos gimtojo Brokaraistės kaimo kapinėse

prel. Igno Urbono nuotr.

rios turėjo didelį pasisekimą. Buvo gimęs 1923 m. liepos 1 d. Rūdos-Silkalnio kaime, Gižų valsčiuje, Vilkaviškio apskr. Kažkur Rusijoje keliaudamas užkalbino nepažįstamą moterį, gal per meilias užkalbino, kad moterį lydėjęs vyras šoko su peiliu. Ginant šią moterį Kubilinską, žymųjį poetą, nudūrė peiliu į nugarą. Šis intarpas tikrai įdomus, jis rodo ir Audronės kūrybos vertę, kad to meto tikrai garsus poetas jos poeziją norėjo panaudoti kaip savo!

Audronės poezija

Jaunystė atneša ir didį jautrumą, jaudina metų laikai, įvairios šventės, ypač tautinės ir religinės, susitikimai su draugais, draugėmis. Jaudina ir kitų poezija, dainos, kurios kupinos svajonių, meilės. Tai ir paskatina jaunuolių rašyti. Taip prasideda ir dienoraštinės poezija.

Audronė savo prisiminimu-

se ("Egzodo rašytojai", 77 psl.) rašo, kad 1931 m. pavasarį, grįžus iš Alytaus į tėviškę, ją "užkalbino" lange žydėjusi gėlė ir įvedė į poeziją.

1903-31 Kaune ji gyveno su kitom mergaitėm iš Jurbarko, kurios taip pat rašė dienoraštinę poeziją. Jos Audronę išmokė rašyti ne vien apie sielvartą, bet ir apie gyvenimo žaislingumą.

Spaudoje pirmieji Audronės eilėraščiai pasirodė 1937 m. "Karyje", jau su Onos Balčiūnienės pavarde. "Karyje" išspausdinta dar keletas ketureilių. Audronės slapyvardis atsirado jau apsigyvenus Vilniuje - nuo tada su poezija jau draugavo kasdien.

Kartais nuo karto parašydavo ir kokią novelę, apyskaitę. Šių savo kūrinių nesurinko į vieną aplanką ir knygos neišleido. Gi poezijos ji paliko 4 knygas. Tad su jomis dabar ir susipažinkime. (nukelta į 8 psl.)

"Kauno gatvės ir žmonės"

(atkelta iš 2 psl.)

asmenybių (Antano Gustaičio, Kazio Skučo, Silvestro Žukausko, Kazio Škirpos, vysk. Mečislavo Reinio, Jono Aisčio, Antano Škėmos, J. Grušo, St. Santvaro, S. Kairio, M. Krupavičiaus ir t.t.) vardais pavadintos gatvės.

Zinant, su kokiais sunkumais bei sąmoningu sabotažu susiduriama, norint pavadinti, pvz., mokyklą nuo sovietų okupacinio režimo nukentėjusio ar jam besipriešinusio asmens vardu, toks gatvių krikštijimas mūsų istorijai svarbių asmenų vardais yra ypač reikšmingas. Ne veltui Kaunas žinomas lietuviškiausiu Lietuvos miestu ir tas bruožas šiame leidinyje dar kartą išryškėja. Tiesa, kai kurios naujai pavadintos gatvės yra siauros, mažos, jos šalia didžiųjų susisiekimo arterijų. Taip galima, pvz., teigti apie Ramanausko-Vanago ar K. Škirpos gatves, išpraustas tarp didelės Lietuvos kariuomenės vado S. Žukausko vardo ir kiek mažesnės P. Plechavičiaus gatvių. Nežiūrint šios pastabos, reikia džiaugtis, kad šių ir joms panašių gatvių pavadinimai bus tūkstančius kartų rašomi ant vokų bei dokumentų, todėl kokios nors nepageidaujamos tendencijos apie pavadinimų dalinimą "kairiaja ranka" (sic!) nebendau įžiūrėti.

Kiek tai liečia bolševikinės okupacijos rezistentus bei aukas - jų vardais pavadintos gatvės tampa savotišku, kad ir nepilnu, tačiau visą Lietuvą apimančiu sąvadu.

Panašaus pobūdžio knygų buvo išleista ir anksčiau, tačiau jų turinys netelktas dalykiškai į miesto gatvių pavadinimus ir jų ryšį su istorinėmis asmenybėmis. Štai V. Bičiūnas 1930 m. pasirodė su monografija "Kaunas 1030-1930", kuri, jau atgavus Nepriklausomybę, vėl buvo perspausdinta. Panašiai 1990 m. pasirodė 440 psl. "Lietuvos albumas", perspausdintas iš 1921 m. tuo pačiu pavadinimu laidos. Perspausdinami leidiniai rodo tam tikrą šios srities spaudos alkį ir originalių leidinių trūkumą. "Kauno gatvės ir žmonės" labai talentingai, originaliu priėjimu prie medžiagos spragą užpildo. Knyga bus vertinga visoms, kartu - visoms, Lietuvos bibliotekoms, naudinga Kauno miesto gyventojams. Ją reikės šalia enciklopedijų laikyti.

Šiame 200 psl. leidinyje gatvių bei miesto dalių pavadinimai net sukirčiuoti! Tai rodo sudarytojų dėmesį užsibrėžto darbo apimčiai, kokybei. Kiekvienam asmeniui skirtas biografinis straipsnelis bei nuotrauka. Turinį reikšmingai papildė iš-

sami gatvėvardžių rodyklė bei stambus Kauno miesto dalių ir mikrorajonų planas. Kam įdomu, šiandieninis Kaunas šiaurėje apima Kleboniškį, pietuose - Rokus, vakaruose - Romaičius, o rytuose - Palemoną. Įžangoje dėkojama daugeliui asmenų už patarimus bei autentiškus duomenis. Įsidėmėkime sveikintiną reiškinį: leidinio mintis kilo Kauno m. savivaldybės Pavadinimų sumanymo ir atminimo įamžinimo komisijos darbuose. Atsakingas redaktorius St. Sąjauškas, o autorinės teisės pažymėtos kartu su redaktorium dirbusiems R. Baltrušaitienei, A. Markūniui, L. Birškytei, D. Šulgaitei ir leidyklai "Aesti". Išleidimą parėmė Kauno m. savivaldybė.

Mano gimnazijos dienų bendraklasis Algimantas Mackus, savo 1959 m. išleistoje knygoje eilėraščių "Miestas" pradeda su motto: "Vieno daug keliavusio žmogaus aš kartą paklausiau: "Kurie miestai yra didžiausi?" Jis man atsakė: "Miestai, sutikti vaikystėje". Knyga apie Kauno gatves bei žmones vėl priminė man asmeniškai didžiausio ir sustiprino visai Lietuvai didingo miesto išpūdį.

Sąjauškas S., Baltrušaitienė R., Markūnas A., Birškytė L. "Kaunas - gatvės ir žmonės". Aesti, 2001. Tiražas bei kaina nepažymėti.

Po rekollekcijų, kurios vyko š.m. kovo 9-11 d. Apreiškimo parapijoje Brooklyne, NY (iš k. į deš.): M. Klivėckienė, J. Rudis, A. Barkauskienė, Tėv. P. Vaineikis, OFM, pravedęs rekollekcijas, dr. G. Kumpikaitė, ambas. G. Šerkšnys ir Msgr. D. Cassato.

Klaipėdiečiai viešėjo Amerikoje

Šį kartą norisi aprašyti Klaipėdos futbolo mokyklos mokinių vizitą Dallas mieste, Texas valstijoje. Jie dalyvavo tradicinėje "Dallas Cup" varžybose, kurios vyko tame mieste nuo balandžio 9 iki 15 dienų. Čia rungtyniavo dešimtys futbolo komandų ne vien tik iš JAV, bet ir iš kitų žemynų.

I tolimą kelionę per Atlantą šį kartą išsirengė jaunieji Klaipėdos futbolo entuziastai. Tai 15-mečių ir 16-mečių jaunuolių vienuolė, kuri Dallas turė-

jo rungtyniauti vieneriais metais vyresnių žaidėjų grupėje. Tai, be abejo, atsiliepė ir jų rezultatams. Taip pat jaunieji klaipėdiečiai pateko į nesezoninį karštį, nes temperatūra ten rodė iki 85 laipsnių Farenheito. Be to, nebuvo galimybės priprasti prie laiko, mitybos bei kitų skirtumų.

Lietuviai jaunuoliai čia iš eilės pralaimėjo visus susitikimus ir į baigiamąjį ratą nepateko. Pirmose rungtynėse 0:1 nusileista "Classic Blue" ko-

mandai iš Houstono miesto. Įvartis krito tik pačioje rungtynių pabaigoje per 87-tą minutę. Tada sekė dar dvi nesėkmės prieš futbolininkus iš Kentucky valstijos (1:3) ir Delaware valstijos atstovus (0:3).

Klaipėdiečiai buvo apgyvendinti amerikiečių šeimose, kuriose jie galėjo patirti ir amerikietiškojo gyvenimo plonybių. Kaip teigia lietuviai, jais buvo puikiai rūpinamasi ir visi jaunieji tikrai buvo patenkinti. Pagrindinis dalykas - jie pamatė Ameriką, apie kurią anksčiau tik sapnuoti galėjo.

ti ir per pobūvį, įvyksiantį balandžio 28 d. vakare Pasaulio Lietuvių Centre, Lemonte. Beje, vietas čia reikia užsisakyti iš anksto, skambinant Dainai Silinienėi, tel. (630) 852-3204. Šis pobūvis yra rengiamas Šiau-

Balandžio 16 d. visa komanda su vadovais per Denverį grįžo atgal į Lietuvą. Bet komandos antrasis treneris Algimantas Šalkauskas kuriam laikui atvyko į Chicago ir čia apsisistojęs pas dabartinį Chicago lietuvių futbolo klubo "Lituanica" vyrų komandos trenerį Gediminą Jarmalavičių, su kuriuo kartu lankė Kauno Kultūros institutą (dabartinę akademiją).

E. Šulaitis

rės Amerikos lietuvių krepšinio jaunimo klasių pirmenybių proga ir čia žada dalyvauti apie 50 komandų iš visos Šiaurės Amerikos, o vilniečiai čia dalyvaus kaip svečiai.

E.Š.

"Lituanicos" futbolininkai - čempionai

"Lituanicos" vyrų futbolo komanda gali pasidžiaugti iškovoja čempionų taure, kurią gavo balandžio 10 d., laimėjusi "Willy Roy" salės futbolo lygos nugalėtojų titulą. Šių pirmenybių rungtynės buvo žaidžiamos antradienį vakarais pietrytiname Chicago priemiestyje, Dolton, IL. Per šias pirmenybes mūsiškiai iškovojo 10 pergalių ir tik vieną kartą sužaidė lygiomis. Pirmosios keturios geriausios komandos dar kartą žaidė tarpusavyje. Baigiamasis susitikimas su kroatų-amerikiečių komanda baigėsi 8:6 mūsiškių naudai.

Kiek anksčiau "Lituanicos"

vyrų buvo laimėję trečiosios vietos taure žymiai stipresnėse "Metropolitan" lygos salės futbolo pirmenybėse, kur dalyvavo pačios geriausios Chicago ir aplinkinių komandos.

Balandžio 8 d. šio klubo komanda jau pradėjo lauko futbolo pirmenybes ir sužaidė lygiomis 3:3 su "Zrinski" vienuolike. Vėlykų dieną pirmenybių susitikimo nebuvo, o per Atvėlyk mūsiškiai važiuos į Wauconda, IL, ir tame miestelyje rungtyniaus su "Rams" vienuolike. Aikštėje prie Pasaulio Lietuvių Centro mūsiškiai pasirodys tik balandžio 29 d.

Ed.Šul.

Chicagon atvyksta jaunieji krepšininkai iš Vilniaus

Netrukus sulauksime Šarūno Marčiulionio krepšinio mokyklos jaunųjų krepšininkų iš Vilniaus. Vilniečiai lankysis Chicagoje ir čia viesės nuo balandžio 23 iki gegužės 3 dienų. Jie sužais 6-7 rungtynes su įvairiomis lietuvių bei amerikiečių komandomis.

Pirmasis susitikimas įvyks balandžio 25 d. 6:30 val. vak. su "Lituanicos" penkiolikmečių komanda Lemont High School sporto salėje (kampas Illinois ir Julia street). Sekantį vakarą 7 val. vak. bus aplankytas James Jordan Boys klubas, kuriame vilniečiai išmėgins jėgas prieš garsiojo Amerikos krepšininko Michael Jordan tėvo vardu pavadinto klubo krepšinio penketuką. Šios rungtynės įvyks James Jordan Boys Club pastate, 2102 West Monroe (visai netoli "United Center" rūmų,

kur yra žaidžiamas profesionalų krepšinio ir ledo ritulio rungtynės).

Jaunuosius krepšininkus iš Lietuvos turės proga pamatyti, o taip pat ir jų jėgas išmėginti, ir suvažiavusieji į Šiaurės Amerikos lietuvių jaunimo krepšinių pirmenybes. Vilniečiai Lemonto High School salėje žais balandžio 28 d. prieš Kanados lietuvių rinktinę, o sekančią dieną, sekmadienį, prieš JAV lietuvių tokio pat amžiaus jaunuosius krepšininkus. Toje pačioje salėje balandžio 30 d. įvyks rungtynės su Naporville "Wildcats" krepšininkais, o gegužės 1 d. bus rungtyniaujama su viena iš stipriausių komandų Chicagoje ir aplinkėse - Illinois "Warriors". Tikslus rungtynių laikas ir vieta bus pranešta vėliau.

Vilniečius bus galima susitik-

St. Petersburg, FL

Prisiminėme Kovo 11-ąją

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 11 metų sukaktis Lietuvių Klube buvo paminėta kovo 11 d. popietę. Susirinkus netoli 300 dalyvių, popietės metu Klubas pirmininkė Loreta Kynienė visiems priminė šios dienos svarbą ir pakvietė Juozą Šulaitį paskaitai. Neilgoje, bet faktais paremtoje kalboje prelegentas nušvietė mūsų tautiečių drąsą tėvynėje rei-

kalaujant nepriklausomybės. Pažymėjo, kad ir po vienuolikos metų laisvo gyvenimo, dar yra įvairių, nelengvai sprendžiamų problemų, tačiau žmonės yra laisvi ir, reikia manyti, artimoje ateityje savo sąranga susilygins su kitomis Vakarų valstybėmis.

Minėjimas buvo užbaigtas visų dalyvių dainuojama "Lietuva brangi".

Pagerbtas uolus Klubas narys

Kovo 11 d. po Lietuvos nepriklausomybės minėjimo buvo pagerbtas ilgametis Amerikos Lietuvių Klubas narys Kostas Vaičaitis, kurio amžiaus sukaktuvių proga. Apie jo darbą ir nuopelnus Klubui papasakojo, pirmininkė L. Kynienė, buvęs Klubas pirmininkas Albinas Karnius. Apsigynęs St. Pete Beach jau 1977 metais, Kostas daug metų išbuvo Klubas direktoriumi, o vėliau - Klubas vicepirmininku ir baro vedėju. Jis taip pat visą

laiką dainavo Klubas chore. Sukaktuviniuką sveikino ir buvęs Klubas pirmininkas Antanas Gudonis, prisimindamas, kad per ilgą metų bendrą darbą neteko nė karto susipykti... Popietėje, tarp kitų svečių, taip pat dalyvavo ir sukaktuviniuko sūnus prof. Rimas Vaičaitis, kuris savo kalboje pabrėžė, kad tėvas Klubas visada laikė savo antraisiais namais ir už tai Klubas gerovei daug dirbo. Pabaigoje visi dalyviai sugiedojo "Ilgiausių metų".

Motinos Dienos renginiai

"Saulės" lituanistinė mokykla rengia Motinos Dienos progą pagerbimą visoms mamytėms. Pagerbimas rengiamas

gegužės 12 d., šeštadienį, 10:00 val. ryto, mokyklos patalpose - Don Vista Community Center, St. Pete Beach.

"Lietuvių žinios" (nr. 298)

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Pranciškonų koplyčioje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY, šeštadienį, gegužės 12 d., 9 v. ryto bus aukojamos mišios Tautos Fondo rėmėjų intencija.

Kultūros Židinyje gegužės 12, šeštadienį, įvyks Metinis Tautos Fondo narių susirinkimas.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Balandžio 14 d. Vėlykų Vigilijos mišių metu 8 v. v. du asmenys buvo pilnai įvesdinti į krikščionybę, t. y. buvo pakrikštyti ir priėmė Sutvirtinimo sakramentą; trečiam asmeniui buvo suteiktas Sutvirtinimo sakramentas.

Už a. a. Annos Marcis, mirusios balandžio 11 d., vėlė, laidotuvių mišios buvo aukotos balandžio 16 d. 9:30 val. ryto. Palaidota Cypress Hills kapinėse. Nuoširdžiai užuojautą reiškiamė vyrui Feliksui, broliui Jonui bei giminėms Lietuvoje. Tegul ji ilsisi ramybėje!

Lietuvos Vyčių kuopos sekantis susirinkimas įvyks š. m. balandžio 29 d., kaip įprasta, po 11:30 val. lietuviškų mišių.

Išpažintys klausomos kiekvieną šeštadienį nuo 4 v. v. iki 4:45 v. v. anglų arba lietuvių kalbomis.

Lietuviškos mišios aukojamos **savaitės dienomis** 7:30 val. ryto, o **sekmadieniais** - 11:30 val. ryto.

Petras Vaškys, skulptorius, gyvenęs Philadelphiaje, PA, ir ilgai sirgęs, mirė balandžio 13 d. 4 val. popiet. Palaidotas balandžio 20 d. Buvo gimęs 1921 m. sausio 1 d. (ne 1911 m. kaip rašoma LE XXXIII tome. Klaida atitaisyta Papildymų tome). Plačiau apie jo gyvenimą ir kūrybą kitame "Darbininko" numeryje.

Apreiškimo parapijos žinios

Parapijos choro repeticijos vyksta klebonijoje sekmadieniais po lietuviškų mišių, po kavinės.

Kun. Petras Smilgys, kuris patarnavo Apreiškimo parapijai pereitą vasarą, šią vasarą vėl atvyksta pas mus.

Tautos Fondo Metinis narių susirinkimas įvyks 2001 m. gegužės 12 d. **Kultūros Židinyje,** 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY. 9 val. ryto Tėvų Pranciškonų koplyčioje bus aukojamos mišios už Tautos Fondo narius ir rėmėjus. Susirinkimo pradžia 10 val. ryto.

Šia proga LR Generalinis konsulas dr. Rimantas Morkvėnas įteiks Lietuvos Respublikos prezidento Valdo Adamkaus dekretu paskirtus Gedimino Ordinus Tautos Fondo garbės pirmininkui Juozui Giedraičiui ir žymiai lietuvių visuomenės veikėjai Tautos Fondo narei dr. Rožei Šomkaitei.

Metinis susirinkimas išklaušys TF tarybos pirmininko Jurgio Valaičio, TF valdybos pirmininko Algio Vedecko ir Revizijos komisijos pranešimus. Bus svarstoma Tautos Fondo veikla, TF įstatų pakeitimai ir renkami TF tarybos nariai bei Revizijos komisija.

Pakvietimai su įgaliojimų kortelėmis nariams jau išsiuntinėti. Jei esate Tautos Fondo narys ir dar negavote pakvietimo, prašome kreiptis į Tautos Fondo raštinę, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Tel/fax (718) 277-0682; el. paštas: Tautfd@aol.com

Tautos Fondo vadovybė maloniai kviečia visus Tautos Fondo narius ir svečius susirinkime dalyvauti.

A. a. Anna Jaukolainis-Marcis, gimusi Illinois valstijoje 1911 metais, gyvenusi Brooklyn, NY, o paskutinius 24 metus - Reno, Nevada, kur ir mirė š. m. balandžio 11 d. St. Mary's ligoninėje, sulaukusi 89 metų amžiaus.

Buvo pašarvota Shalins laidojimo koplyčioje Woodhavene, NY. Atsisveikinimas įvyko Vėlykų dienos vakare, balandžio 15, o balandžio 16 d., po mišių Atsimainymo par. bažnyčioje Maspeth, palaidota Cypress Hills kapinėse. Nuliūdime liko vyras Feliksas, brolis Jonas ir vyro brolis Jonas.

"Neringos" stovyklavietėje Vermonte šią vasarą ir vėl vyks stovyklos vaikams ir jaunuliams. Daugiau informacijų rasite žemiau įdėtame skelbime.

Poetę Oną Balčiūnienę-Audronę prisiminus

Antrųjų mirties metinių proga

PAULIUS JURKUS

Po literatūros vakaro Kultūros Židinyje 1980 m. vasario 10 d. koncerto programą atlikę (iš k.): muzikas Juozas Stankūnas, jo dukra solistė Irena Stankūnaitė, dailininkas-feljetonų rašytojas Vladas Vijeikis, poetė Ona Balčiūnienė-Audronė, rašytoja Nelė Mazalaitė, Aleksandras Vakselis. Nuotrauka Liudo Tamošaičio

(atkelta iš 7 psl.)

Beržu pasakos - pirmoji jos knyga, išleista jau Amerikoje 1952 m. Spaudos darbus atliko PATRIA, ta pati leidykla, kurioje ji dirbo, gyvendama Vokietijoje. Leidyklai vadovavo Jonas P. Lenkaitis. Knygos dailininkas Liudas Vilimas, papuošęs knygą viršeliu ir 3 skyrių vinjetėmis.

Čia sutelkti eilėraščiai nuo 1935 iki 1947 m. Iš kai kurių metų yra tik po vieną eilėraščių. Daugiausia eilėraščių įdėta su 1946-ųjų metų data - net 20. Viso knygoje 70 eilėraščių.

Eilėraščiai apima laikus, kada buvo okupuota tėvynė, prasidėjo karai, po to nauja okupacija, traukimas iš Lietuvos į Vokietiją, išsikūrimas Amerikoje. Tai atspindi jos poezijoje. Daugiausia vietos skiriama Tėvynės netekimui. Didis sielvartas, supintas su viltimi, eina per visą knygą. Šalia to atsiskleidžia poetės santykiai su gamta, šventėmis, tremties kelionėmis.

Šis rinkinys parašytas tradiciniu eilėlavimu: laikomasi rimų, ritmo, vyrauja ketureiliai eilėraščiai.

Žingsniai takeliu - antroji poetės O. B. Audronės knyga, išleista 1966 m.; spausdino NIDOS leidykla Londone, Anglijoje. Knygos dailininkas Vytautas Raulinaitis, sukūręs knygai viršelį ir 4 skyrių vinjetes. Knygoje - 79 eilėraščių.

Knygos skyriai pavadinti šiais vardais: *Laukų dainavimas, Balančia drobe, Užmigo vakaras, Žvyras.*

Savo eiliavimu ši knyga pradeda naują Audronės poezijos stilių: nebėra rimų, ritmo, įprastinių posmų. Eilėrašties laisvai išsakomas, lyg pabarstomas visokiausio ilgio eilutėmis. Ši kūrybos laisvė suteikia fantazijai daug galimybių, bet sudaro ir kitą pavojų: mintis per daug išblaškoma, lyg ištaškoma, giliau nebeužkalbina skaitytojo. Nukenčia aiškesnis minties vystymas, kūrybinė išvalga. Išgali lyg laikraštinių stilius,

nors dar nemažai ir kūrybinio pakilumo, nuoširdumo, šilumos.

Eilėraščiai be datų. Apstu čia religinių, patriotinių motyvų, būties atsiskleidimo, tragikos ir džiaugsmo.

Skaitytojo poetė nepalieka nežinioje. Knyga pavadinta "Žingsniai takeliu". Tai ir nusako, kad čia einama aiškiu gyvenimo takeliu, einama ne į chaosą, bet į darną, tvarkingą, kupiną krikščioniškos meilės pasaulį. Audronė - ištikima tėvynės dukra, ištikima meilės dalintoja, kviečianti visus eiti tuo pačiu takeliu. Tai ne koks plentas ar vieškelis, bet takelis, takelis į gėrį, į meilę.

Tik tau ir man - trečioji poetės knyga, išleista 1969 m. Spausdino NIDOS spaustuvė Londone, Anglijoje. 159 puslapių. Tai didžiausia poetės knyga, talpina 114 eilėraščių.

Dailininko, sukūrusio knygai viršelį, pavardė nenurodyta.

Skyrių pavadinimai: *Nemai-nyčiau, Ar atleisi, Ant kranto* (šis yra didžiausias skyrius).

Formos atžvilgiu jau įvesta daug naujovės. Poetinė laisvė jungiama su skambumu, muzikalumu. Laisvai įvedami rimai, ritmai, pasikartojimai. Šioj knygoj daugiau nei ankstesnėse forminio žaismingumo, įvairumo.

Net eilėraščių posmai nesustatomi vienas po kito, bet jų linija sulaužoma. Taip visoje knygoje - ramiu judesiu juda visas, kartu ir minčių išdėstymas. Knygos pavadinimas "Tik tau ir man" atspindi šios knygos filosofiją. Poetė, stovėdama prieš pasaulį, savo kūryba, savo poezija ir mintimi apjungia visa. Ji gyvena pasauliui ir pasaulis jai.

Poezijoje dominuoja kilni simbolika, išreiškianti jos pasaulį, o tame pasaulyje pirmąją pavasarį: "O geras Viešpatis/ Užgudomus/ Ir bėgam su pavasariais, / Balti vaikai". (48 psl.)

Ieškodama prasmės, poetė paliečia religines temas, kaip savo paguodą. Praeina judrus kelionių aprašymai, ir knyga užskleidžiama

tokiu posmeliu:

*Kai esu tokia laiminga -
Net pati sau reikalinga,
Ir širdyse ir namuose
Mūsų laime palinguosiu.*

(153 psl.)

Amžini vasarai - ketvirtoji poetės knyga, išleista Lietuvoje, išleido leidykla VEIKSLAS 1998 m. Vilniuje. Apie autore parašyta viršelio 3-me puslapyje, įdėta ir jos nuotrauka. Viršelyje gamtovaizdžio nuotrauka, dailininkas nenurodytas.

Knygoje sudėti 94 eilėraščiai. Knygos skyriai: *Amžini vasarai, Tik dviese, Kas pavasarėlį.*

Savo forma knyga lyg apjungia visas kitas knygas. Taupant puslapius, eilėraščiai jau nepradedami vis naujame puslapyje. Jie dedami vienas po kito, sutalpant daug vietos. Vieni eilėraščiai parašyti klasikine forma, turi rimus ir ritmą. Kiti - laisva forma, tik kur ne kur įvedama koks rimo sąskambis. Dominuoja trumpos eilutės, suteikiančios knygai daug lengvumo, skambumo.

Knygos ir pirmojo skyriaus pavadinimas tas pats. Čia sutelkta daug patriotikos. Vasario mėnesį Lietuva pasiskelbė nepriklausoma. Patriotinei temai skiriama daug eilėraščių, net paprasta pilka kasdienybė neapsieina be minčių apie tėvynę.

Gausu religinių eilėraščių, šeimoms temų. Antra skyrių poetė pašvenčia savo vyrui, atskleidžiama graži meilė ir pasiaukojimas. Trečiame skyriuje "Kas pavasarėlį" dominuoja švenčių eilėraščiai, įvairūs proginiai, parašyti draugams įvairiomis progomis. Taip eilėraščiai ateina pas skaitytoją ir svečius ir kalba jam apie jo paties gyvenimą. Jaukios šilumos pilni proginiai eilėraščiai, draugų prisiminimai, sveikinimai.

Knyga užskleisdama, taip ir jauti, kad čia kalbėjo poetė iš Džukijos: daug šilumos, daug meilės visiems, gilus patriotizmas, religingumas. Meilė ir optimizmas pagauna ir surašo išpūdžius apie šią knygą.

SKELBIMAI

27 centai skambinant i Lietuvą, 5,5 cent. JAV. 24 val. per parą, 7 centas per savaitę, 6 sekundžių intervalai. Jokių mėnesinių mokesčių. Tikslus apskaičiavimas. Kokybiškiausias ryšys. Paslauga be apgaulės. Kreipkitės vakarais i TRANSPPOINT atstovą su 8 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. TRANSPPOINT - patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų,** kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 i val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto Prsidėjimo seserų globoje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277.

Ieškoma atsakinga moteris namų ir aplinkos priežiūrai geromis sąlygomis. Reikalingas darbo leidimas. Skambinti (860) 928-5294. (sk.)

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojų:

William and Sarah Smith, Eugenijos Vigilienės šviesiam atminimui, aukoja 50 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers 361 Highland Blvd. Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

Ieško darbo: legali gydytojos šeima norėtų prižiūrėti pagyvenusius žmones, namą ir sodybą (kalbame lietuviškai ir angliškai, turime vairavimo teises, referencas). Tel. 718-274-0720 (po 7 val. vak.). FAX 702-973-7310. (sk.)

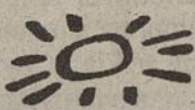
Reikalinga moteris padėti prižiūrėti vaikus ir namą. Ieškau sąžiningos, tvarkingos auklės nuo 30 iki 50 metų amžiaus, kuri myli vaikus, nerūkio, ir norėtų dirbti pas mūs Cape Cod rajone bent metus laiko. Skambinti 1-508-420-9082. (sk.)

Atlantic Express Corp., siuntinių i Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius **šeštadienį, 2001 balandžio 28 d. nuo 12 iki 1 val. p.p.** Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. 1-888-205-8851.

"VILTIES" siuntinių agentūra vėl priims siuntinius i Lietuvą **šeštadienį, gegužės 12, nuo 1 iki 4 val. popiet.** Mūsų atstovas yra **Alg. Jankauskas, tel. (718) 849-2260.** Susitarus paims siuntinius iš namų.

Naujai atvykusiems lietuviams surandamus darbus, padedam susitvarkyti dokumentus (vairuotojo pažymėjimą, asmens identifikacijos kortelę ir t.t.). Padedame pigiau nusipirkti automobilius. Kreiptis tel. (917) 568-8496 (diena); (908) 245-6718 (vak.). (sk.)

SIŪLOMI geri darbai moterims dirbti vaikų auklėmis arba namų šeimininkėmis. Atlyginimas nuo 350 dol. iki 450 dol. savaitė. Galima gyventi šeimose. Būtinai minimalus anglų kalbos mokėjimas. Skambinti Joanai 718-894-1352. (sk.)

Neringa Inc. su Nek. Pr. Marijos Seserimis organizuoja ir praveda stovyklas "Neringos" stovyklavietėje Vermonte

"NERINGOS" STOVYKLOS

LIETUVIŲ KALBA

liepos 1-7 d.d. - vaikams 6-10 metų
liepos 8-22 d.d. - vaikams 10-16 metų
liepos 22-28 d.d. - vaikams 13-16 metų
liepos 29-rugp. 4 d.d. - šeimoms su mažais vaikais

ANGLŲ KALBA - LIETUVIŲ KILMĖS

rugp. 5-18 d.d. - vaikams 7-16 metų
rugp. 18-21 d.d. - šeimoms su mažais vaikais

INFORMACIJA: 416-537-7363, neringai@yahoo.com

Vyr. skaučių židiny "Vilija" rengia

New Yorko skautų Pavasario šventė,

kuri įvyks š. m. gegužės 6 d., 11 val. ryto

Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyn, NY.

Po 10 val. mišių kviečiame visus ir visas ateiti, pasisvečiuoti, pavalgyti pietus ir išbandyti savo laimę loterijoje.

Programoje:

Maironio lituanistinės mokyklos mokinių programėlė

Motinos dienos paminėti;

Pietūs ir kavinė su namie keptais pyragais;

Loterija ir prekystaliai; vaikams žaidimai.

Laukiame visų, jaunų ir vyresnių.

Rengėjos

Ona Baltutis, Wellington, FL, dosni mūsų rėmėja, šiemet apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už kasmetinį mūsų laikraščio stiprinimą.

V. Skladaitis, Waterbury, CT, šiemet ir vėl, kaip kasmet, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame dosniai rėmėjui už nuolatinę dosnią paramą mūsų laikraščiai.

Leo Bagdonas, Sunny Valley, OR, kasmet paremdavo "Darbininką" su auka, o šiemet apmokėjo prenumeratą su 120 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame mielam rėmėjui už dosnią auką ir mūsų pastangų įvertinimą.

Stella Dirsas, Brighton, MA, šiemet ir vėl, kaip kasmet, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame mūsų spaudos palaikytojai už nuolatinę paramą.

Albinas Zvinys, Medford, NY, šiemet ir vėl, kaip jam įprasta, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Mielam prenumeratoriui

nuoširdžiai dėkojame už nuolatinių mūsų spaudos stiprinimą.

Joseph Aleksa, Amsterdam, NY, savo ligšiolinė 130 dol. auką šiemet dar padidino, apmokėdamas prenumeratą su 150 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame mielam mūsų spaudos bičiuliui už nuolatinių "Darbininko" rėmimą.

Juozas A. Milukas, Pensacola, FL, jau daugelį metų remia "Darbininką", apmokėdamas prenumeratą su 100 dol. čekiu. Taip jis padarė ir šiemet. Nuoširdžiai dėkojame už dosnų ir nenutruktą mūsų laikraščio stiprinimą.